

Universitățile „copy-paste”: fenomenul plagiatului și impostura academică în învățământul superior românesc – perspectiva studenților

Introducere	3
Contextul european	5
<i>România în studiul IPPHAE.....</i>	<i>9</i>
Contextul național	11
<i>Diverse consilii – reglementarea, activitatea și atribuțiile lor.....</i>	<i>11</i>
<i>Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI)....</i>	<i>11</i>
<i>Consiliul de Etică și Management Universitar (CEMU)</i>	<i>13</i>
<i>Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare</i>	<i>14</i>
<i>Școlile doctorale – funcționare, acreditare, evaluare și monitorizare.....</i>	<i>15</i>
<i>Penitenciarele, izvor de lucrări științifice</i>	<i>20</i>
Politici educaționale împotriva plagiatului	23
Software-uri și platforme anti-plagiat	25
<i>Sisteme moderne de preluare, evaluare și informare privind tezele de doctorat și de gestionare a titlurilor universitare în cadrul Ministerului Educației Naționale</i>	<i>25</i>
<i>Semiplag.....</i>	<i>26</i>
<i>Doctoranzi în România.....</i>	<i>26</i>
<i>Doktori.hu (Ungaria).....</i>	<i>27</i>
Universitatea Rutgers din New Jersey - Un exemplu de excelență în domeniul eticii și integrității academice	29
Concluzii și propuneri ale primei variante a analizei (la data de 12 ianuarie 2016).....	32
Addenda – acțiuni și modificări legislative survenite în domeniile eticii academice, plagiatelor, studiilor doctorale și lucrărilor științifice realizate în penitenciare în perioada 12 ianuarie – 6 iunie 2016.....	36
Modificările legislative din ianuarie-mai 2016.....	36
<i>Activitatea grupului de lucru ministerial pentru clarificării cadrului instituțional și normativ privind controlul calității tezelor de doctorat.....</i>	<i>36</i>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

<i>Ciuntirea legislației în Parlamentul României – etapa I, Camera Deputaților</i>	43
<i>Ciuntirea legislației în Parlamentul României – etapa a II-a, Senatul României</i>	45
Oprirea fenomenului „literaturii de penitenciar”	51
Concluzii și propuneri ale variantei revizuite și adăugite a analizei (la data de 06.06.2016)	54
Anexă – O cronologie a descoperirii fenomenului de plagiat la nivel înalt în România, precum și a măsurilor luate pentru oprirea acestor practici	60

Analiză revizuită, adăugită și completată la data de 06.06.2016.

Cu roșu, capitolele noi adăugate analizei inițiale:

- **Universitatea Rutgers din New Jersey - Un exemplu de excelență în domeniul eticii și integrității academice**
- **Addenda – acțiuni și modificări legislative survenite în domeniile eticii academice, plagiatelor, studiilor doctorale și lucrărilor științifice realizate în penitenciare în perioada 12 ianuarie – 6 iunie 2016**

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Introducere

Societatea românească a fost zguduită în ultimii ani de câteva cazuri notorii de plagiat¹, fapt ce a determinat ca actorii din sistemul de învățământ superior, și nu numai, să se poziționeze împotriva unui curent conturat în jurul acestui fenomen, generalizat din păcate². Personalități de prim rang din administrația publică, inclusiv primul ministru, un fost ministru al educației, dar și alți actuali sau foști membri din guvern, precum și o serie impresionantă de cadre didactice din sistemul de învățământ superior au plagiat sau sunt suspecti de plagiat. Aceștia au beneficiat, din varii motive, de circumstanțe atenuante, reușind să evite sancțiunile. În cazul în care acestea, totuși, au fost acordate, ele au fost blânde.

În prezent, acest subiect este tratat în genere ca fiind **tabu**, tocmai datorită **complicității dintre participanții** la procesul de învățământ superior, existând o teamă de așa numiții **whistle-blowers**, sau cei care informează publicul larg/autoritățile despre cazurile de plagiat³.

Este greu să apreciem **dimensiunile acestui flagel** în lipsa unor mijloace adecvate și a unor statistici. Totuși, putem estima că **un număr semnificativ de absolvenți** de învățământ superior au comis, voluntar sau nu, o lucrare sau un eseu care nu este original⁴. **Situația este extrem de îngrijorătoare întrucât erodează pe zi ce trece imaginea învățământului superior românesc**⁵, precum și a societății noastre, pe plan internațional.

Mai mult, viitorii absolvenți, la fel ca cei care au definitivat deja studiile superioare reprezintă posibili specialiști și profesioniști ai României, situație care nu poate decât să fie **alarmantă pentru sistemul de valori al societății noastre**. În cazul în care atât percepția internă, cât și cea externă legată de absolvenții de învățământ superior din România nu se va îmbunătăți, există posibilitatea ca **angajatorii să considere că aceștia nu sunt suficient de pregătiți să lucreze** într-un anumit domeniu, fapt ce va determina relocarea acelei afaceri

¹ Ne referim aici la cazurile în care au fost acuzați sau chiar dovediți că au plagiat doi foști miniștri al educației (mai 2012 și decembrie 2012), un prim ministru (iunie 2012), prim procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție (mai 2012) primarul orașului Craiova (decembrie 2014), un vice-prim ministru și ministru de interne (iunie 2015) ș. a.

² Ne referim aici printre alții la Asociația Grupul pentru Reformă Alternativă Universitară, coordonat de prof. univ. dr. Dorin Isoc, portalul Integru.org, Asociația Ad Astra, Societatea Academică din România, Andrei Pleșu, Alina Mungiu Pippidi, Ștefan Vlaston, prof. univ. dr. Marian Popescu, președintele Comisiei de Etică a Universității din București, prof. univ. dr. Liviu Papadima (Universitatea din București), conf. univ. dr. Mihai Maci (Universitatea din Oradea) ș. a.

³ Irene Glendinning, Responses to student plagiarism in higher education across Europe, în International *Journal for Educational Integrity*, nr. 1, vol. 10 din iunie 2014, (în continuare: I. Glendinning, *Responses to student plagiarism...*) p. 17

⁴ Irene Glendinning, Agnieszka Michałowska-Dutkiewicz, Krzysztof Jozwik, *Plagiarism Policies in Romania*, Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe, 2014, (în continuare I. Glendinning et. al., *Plagiarism Policies in Romania...*) p. 5-6

⁵ Alison Abbott, *Romanian science in free fall*, în *Science* din 21 august 2013, articol disponibil la pagina web <http://www.nature.com/news/romanian-science-in-free-fall-1.13579>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

într-o țară în care există un potențial mai mare în acest sens. Această percepție se va resimți desigur și în salarizarea acelor absolvenți.

În acest context, Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România (ANOSR) condamnă ferm orice practică, indiferent de denumire, care se asociază cu plagiatul sau care încalcă dreptul de proprietate intelectuală. Considerăm că aceste practici sunt înjositoare și lipsite de orice fundament, constituind una dintre cele mai mari amenințări împotriva conceptului de universități curate, în care integritatea academică să reprezinte o realitate și o normalitate, și nu doar un deziderat.

Studentii au dreptul să se dezvolte din punct de vedere intelectual și personal într-un mediu curat. Plagiatul este un fenomen care afectează toate categoriile participante la procesul de învățământ superior și, prin urmare, combaterea acestuia trebuie realizată inclusiv de către studenți, în colaborare cu cadrele didactice. Evidențiem demersurile realizate de Asociația GRAUR prin implementarea *Indexului operelor plagate*⁶, respectiv cele ale Societății Academice din România⁷ sau ale Asociației AD ASTRA.

Pentru a înțelege dimensiunea acestui fenomen negativ, vom prezenta contextul european în acest domeniu, cadrul legislativ din România în acest domeniu, iar apoi vom propune o serie de soluții ce vizează problemele existente. Vom utiliza următoarea definiție⁸:

Opera plagiată este lucrarea scrisă, realizată și publicată de o persoană sau grup de persoane care se declară în acest fel autori, lucrare care cuprinde în mod integral sau numai parțial o operă de creație intelectuală scrisă, realizată și publicată anterior de o altă persoană. [...] Lucrarea plagiată se produce prin copiere, preluare, traducere și/sau modificare neautorizată, în mod parțial sau integral și prin omiterea indicării sursei de proveniență în care numele autorului acesteia să apară în mod explicit.

Conform *Legii nr. 319 din 8 iulie 2003*, plagiatul și autoplagiatul sunt definite astfel:

plagiatul - expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale;

autoplagiatul - expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale aceluiași sau aceluiași autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale.

⁶ Portalul poate fi accesat la pagina web <http://www.plagiate.ro/Ro/ro.first.htm>.

⁷ Societatea Academică din România a avut mai multe inițiative printre care și petiția prin care se cerea „tăierea plagiatului de la rădăcini”: <http://www.romaniacurata.ro/petitie-sa-taiem-plagiatul-de-la-radacini-cere-si-tu-alaturi-de-romania-curata-sanctiuni-pentru-scolile-doctorale-care-sustin-impostura-academica/>

⁸ Dorin Isoc, *Ghid de acțiune contra plagiatului*, Editura Ecou Transilvan, Cluj Napoca, 2012

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro

 office@anosr.ro

 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Contextul european

În condițiile în care **diferențele de cultură și mentalitate** sunt diferite față de țările altor continente, ne vom referi la **statele membre ale Uniunii Europene** comparativ cu situația din România. Trebuie să menționăm că în alte sisteme de învățământ, cum este cazul **Statelor Unite ale Americii**, există o **abordare mai dură** atunci când vine vorba de astfel de practici⁹.

Poate cel mai important demers la nivel european în domeniul plagiatelor și al integrității academice îl constituie proiectul **Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe (IPPHAE)**, desfășurat în perioada octombrie 2010 - noiembrie 2013¹⁰. Acesta și-a propus să radiografieze statele membre ale Uniunii Europene, pornind de la modelul propus de **Irene Glenedinning** și intitulat **Academic Integrity Maturity Model (AIMM)**¹¹.

Programul IPPHAE s-a axat pe **evidențierea politicilor și procedurilor referitoare la cazurile de plagiat**, funcționalitatea acestora, mecanisme de prevenție și depistare, monitorizarea acestora și perspectiva principalilor actori din sistemul educațional al fiecărei țări cu privire la acest subiect. S-a urmărit chestionarea a cel puțin **10%** din numărul total de universități din statele UE, deziderat care nu a fost atins din cauza reticenței pe care comunitățile academice o au când sunt abordate privitor la integritatea academică.

Academic Integrity Maturity Model analizează un sistem național de învățământ superior pornind de la nouă indicatori:

- *Transparența în domeniul integrității academice, coroborată cu asigurarea calității în învățământul superior*
- *Corectitudinea, eficiența și consistența unor politici privitoare la plagiat și derapajele academice*
- *Utilizarea unor instrumente digitale și constituirea unor depozite virtuale conținând lucrările de licență, disertație, doctorat etc.*
- *Gama de sancțiuni aplicate în cazul plagiatelor sau nerespectarea integrității academice*
- *Măsurile preventive și strategiile în domeniul de resort*
- *Comunicarea cu actorii din sistem în ceea ce privește procedurile și politicile referitoare la acest subiect*
- *Cunoașterea și înțelegerea acestora de către comunitatea academică*
- *Resurse de învățare pentru studenți și cadre didactice*
- *Cercetarea și inovarea în domeniul integrității academice*

⁹ Alastair Pennycook, *Borrowing Others' Words: Text, Ownership, Memory, and Plagiarism*, în *TESOL Quarterly*, Vol. 30, No. 2. p. 201-230

¹⁰ O prezentare a proiectului este disponibilă la pagina web: <http://ippheae.eu/>

¹¹ I. Glendinning, *Responses to student plagiarism...*, p. 5

Proiectul, materializat printr-un material intitulat **Comparison of policies for Academic Integrity in Higher Education across the European Union**, atrage atenția asupra situației dificile pe care o găsim în Europa la acest moment. Subliniem încă o dată că acest fenomen nu este unul de nivel local, regional ori național, fiind un flagel la nivel internațional¹². Totuși, spre deosebire de alte state membre UE, în România situația generală este mult mai negativă, întrucât principalii actori din învățământul superior tind să mușamalizeze acest subiect, fără a exista măcar o tentativă reală de a combate acest fenomen.

Trebuie să reținem, însă, că situația se îmbunătățește de la an la an în majoritatea cazurilor, fapt care ne determină să credem că dezvoltarea unei colaborări între instituțiile de învățământ superior din UE în ceea ce privește integritatea academică este tot mai plauzibilă¹³. Schimbul de bune practici și finanțarea unor studii/cercetări/softuri care să contribuie la placarea acestui fenomen reprezintă, fără îndoială, unul dintre principalele motoare ale combaterii celor care încalcă normele academice. Așa cum menționam în rândurile de mai sus, practicile naționale sunt extrem de diferite de la stat la stat. Pentru început, vom prezenta exemple de bună practică din rândul țărilor europene¹⁴.

Situația la nivel european în ceea ce privește politicile/strategiile cu privire la plagiat și integritate academică este extrem de diferită. Există anumite **state care excelează** în acest domeniu (Austria, Franța, Ungaria, Irlanda, Germania sau Marea Britanie), în timp ce altele **nu au politici coerente** în acest sens (Bulgaria, România, Italia, Olanda). În general, regăsim aceleași state în poziții antagoniste și când ne referim la **monitorizarea și contorizarea derapajelor** de acest tip. Trebuie să subliniem aici importanța pe care o acordă țări precum Austria, Irlanda, Marea Britanie sau Suedia¹⁵ fenomenului de combatere a plagiatului, atât în învățământul superior, cât și în învățământul preuniversitar, în unele cazuri.

Majoritatea universităților din SEÎS utilizează un **software pentru depistarea eventualelor plagiate**. Totuși, procesul este deficitar din mai multe cauze: **lipsa acestor programe** (Italia), **utilizare redusă** (Danemarca), **utilizarea unor programe neperformante, doar la nivel de universitate** (România), **lipsa conectivității cu surse externe/în alte limbi** (Ungaria), **ignorarea conștientă din partea cadrelor didactice sau a studenților** (Polonia) sau **neutilizarea acestuia din cauza încrederii debordante a cadrelor didactice în corectitudinea studenților** (Irlanda). Totuși, țări precum Ungaria, Polonia sau Slovacia au în vedere îmbunătățirea sau dezvoltarea unor astfel de tehnologii performante¹⁶.

¹² Comparison of policies for Academic Integrity in Higher Education across the European Union, IPPHEAE Project Consortium, 2013, (în continuare: Comparison of policies for Academic Integrity...) p. 39

¹³ Anna Michalska, Students and staff voices on „Zu Guttenberg’s case” and its influence on plagiarism awareness in German HEIS, în Plagiarism across Europe and Beyond—Conference Proceedings, Brno, 2013, (în continuare: A. Michalska, Students and staff voices...) p. 229

¹⁴ I. Glendinning, Responses to student plagiarism..., p. 12

¹⁵ Comparison of policies for Academic Integrity..., p. 37

¹⁶ Ibidem

ANOSR este membru în:

European
Students’
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

În țări precum **Marea Britanie, Suedia, Spania, Germania** sau **Austria**, resursele educaționale (articole științifice, volume, prezentări etc.) care abordează această temă sunt **generoase și accesibile studenților și cadrelor didactice**. În **Ungaria** există chiar o **colaborare instituționalizată între corpul profesoral universitar și cel al bibliotecarilor**, în vederea facilitării accesului studenților la aceste resurse¹⁷.

Un aspect deosebit de important cu privire la combaterea plagiatelor și sesizarea oricăror derapaje privind integritatea academică îl constituie **bibliotecile virtuale ce conțin lucrările de masterat sau doctorat**. Acestea reprezintă o realitate în țări precum **Ungaria, Lituania** sau **Slovacia**. Un astfel de sistem este dezbătut și în **Germania**, însă dezbaterile se împotmolește în ceea ce privește drepturile intelectuale ale autorilor asupra acestor lucrări¹⁸.

Trebuie să remarcăm și câteva cazuri particulare ale plagiatului. Descoperirea plagiatului rabinului șef din **Franța**, Gilles Bernheim, în 2011, de către un **blogger francez**, a condus la o **reacție în lanț în mediul virtual francez**, și nu numai, care a dezaprobat ferm acest gest, rabinul fiind **nevoit să demisioneze în 2013**¹⁹. Acest caz este grăitor în ceea ce privește **mobilizarea în mediul virtual**, întrucât mobilizarea unor lideri de opinie din rândul bloggerilor a condus la inițierea unor dezbateri serioase despre starea învățământului superior. În această perioadă (aprilie 2012), o echipă de specialiști din vârful sistemului de învățământ condusă de Myriem Mazodier a redactat un studiu amplu cu privire la fraudele din învățământul superior²⁰.

Și în **Germania** a existat o reacție publică pornind de la lucrarea plagiată de **Karl-Theodor Freiherr zu Guttenberg**, fost ministru al apărării și membru al Parlamentului german, fiind dezvoltată chiar o platformă de tip wiki (**GuttenPlag**). Guttenberg a fost nevoit să demisioneze în urma amplificării scandalului de plagiat și a retragerii titlului de doctor de către Universitatea din Bayreuth²¹. A urmat apariția platformei **VroniPlag**, care a semnalat, la rândul ei, mai multe plagiate ale unor membri ai comunității academice din Germania. Scandalul Guttenberg, izbucnit în februarie 2011, **a determinat, însă, universitățile germane să adopte măsuri de prevenire ale plagiatului**, apelând în special la programe software care să detecteze aceste fapte. Există chiar și un portal pe site-ul Universității de Științe Aplicate din Berlin care să faciliteze accesul celor interesați la literatura de specialitate. Acesta este coordonat de cercetătoarea **Debora Weber-Wuff** care este, totodată, și cea care

¹⁷ Idem

¹⁸ Idem

¹⁹ Irene Glendinning, *Plagiarism Policies in France*, Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe, 2013, p. 4

²⁰ Myriem Mazodier, *La fraude aux examens dans l'enseignement supérieur*, Inspection générale de l'administration de l'Éducation nationale et de la Recherche, aprilie 2012, raport disponibil la pagina web http://cache.media.enseignementsup-recherche.gouv.fr/file/2012/94/1/2012-027_rapport_217941.pdf

²¹ *German minister resigns amid plagiarism scandal*, în *The Telegraph* din 1 martie 2011, articol disponibil la pagina web <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/germany/8354285/German-minister-resigns-amid-plagiarism-scandal.html>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

gestionează blogul **Copy, Shake and Paste**, unde cei interesați află cele mai noi știri despre plagiatele din Europa și nu numai²².

În **Olanda** funcționează un ONG numit **SURF - Digital Rights Expertise Community**, care oferă sprijin și consultanță studenților cu privire la **probleme de integritate academică și plagiate**. Acesta are o platformă unde cei interesați găsesc diferite informații cu privire la subiectele mai sus menționate²³.

Marea Britanie reprezintă unul dintre statele europene în care s-au făcut **pași importanți** în vederea combaterii fenomenului de plagiat. Într-un studiu din **1995**, **66%** dintre **studenții britanici** chestionați **admiteau faptul că au preluat paragrafe fără a cita sursa originală**. Toate semnalele indicau că la începutul anului **2000**, infracțiunile de integritate academică reprezentau aproape o stare de fapt²⁴. Astfel, în **2001**, unul dintre cei mai importanți actori cu privire la utilizarea tehnologiei în educație, **JISC**, a lansat **Plagiarism Advisory Service**, cu scopul de a veni în ajutorul studenților și de a limita daunele provocate de o generație care utiliza preponderent metoda *copy-paste*. S-a urmărit creionarea și adoptarea unei **strategii naționale** cu privire la acest subiect. Pentru ca instituțiile de învățământ superior din Marea Britanie să vegheze asupra redactării unor lucrări originale de către studenții britanici, acestora li s-a permis accesul la un program de tip **text matching**, prototip al viitoarelor programe anti-plagiat, în mod **gratuit** pentru o perioadă de **trei ani**²⁵.

În plus, măsurile adoptate de JISC au avut un **caracter pro-activ**, marea majoritate a universităților utilizând acest program pentru a **obișnui studenții cu rigorile pe care le presupune redactarea unei lucrări**. Doar câteva universități au utilizat acest instrument în ultimă fază ca să confirme eventualele suspiciuni cu privire la o anumită lucrare. Prin urmare, software-ul în cauză a devenit treptat un **instrument suport** în vederea îmbunătățirii situației generale cu privire la integritatea academică²⁶.

Rezultatele au fost pe măsură. În perioada **2005 - 2012** s-a înregistrat o scădere cu **59%** a **conținutului neoriginal** din lucrările studenților britanici. În aceeași perioadă, procentul lucrărilor care aveau un conținut de peste **75%** copiat a scăzut de la **7,7%** la **3,1%**. În context, lucrările care aveau un conținut similar cu al altor lucrări deja publicate de peste **50%** a scăzut de la **10,5%** la **6,6%**²⁷.

²² Debora Weber-Wulff, Plagiarism in German Doctoral Dissertations: Before and beyond K.-T. zu Guttenberg, în Plagiarism across Europe and Beyond—Conference Proceedings, Brno, 2013, p. 12 și prezentarea susținută, disponibilă la pagina web https://www.google.ro/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CB8QFjAAahUKEwjg1PK0pJ3IAhVHtBQKHVbpDt0&url=https%3A%2F%2Fplagiarism.pefka.mendelu.cz%2Ffiles%2Fprezentace%2Fwe1330_weber-wulff.pdf&usq=AFQjCNHR_gTBBttBE4V9IYblb-Q8bFn24g

²³ Irene Glendinning, *Plagiarism Policies in Holland*, Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe, 2014, p. 4, 7-9

²⁴ *A national strategy for addressing student plagiarism*, PlagiarismAdvice.org, p. 1-2, articol disponibil la pagina web <http://www.plagiarismadvice.org/resources/institutional-approaches/item/national-strategy>

²⁵ *Ibidem*, p. 3

²⁶ *Idem*

²⁷ *Idem*

ANOSR este membru în:

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Aceste rezultate se datorează în mare parte integrării **softului anti-plagiat** în procesul de învățare din sistemul de învățământ superior britanic. În prezent, acesta este utilizat în **98%** din universitățile din Marea Britanie, numărul de interogări ale programului crescând de la peste **300.000** în **2006**, la aproximativ **5.000.000** în **2012**. Mai mult, acesta este utilizat și în învățământul preuniversitar în contextul în care se dorește o tranziție mai ușoară între liceu și universitate²⁸.

România în studiul IPPHAE

Studiul IPPHAE cu privire la **situația fenomenului de plagiat** din România subliniază faptul că metodele de predare utilizate în țara noastră descurajează, în general, lucrul în echipă, fapt care duce la un **mod de lucru preponderent individual**. Prin urmare, se creează practic o situație în care plagierea unor lucrări este mult mai ușoară²⁹.

În România nu există studii specifice privitoare la fenomenul plagiatului. Conform studiului IPPHAE, **51%** dintre studenți și **21%** dintre cadrele didactice chestionate admit că **au plagiat în mod intenționat**. Considerând că Legea Educației Naționale sancționează corespunzător plagiatul, **conducerile universităților chestionate consideră că adoptă o politică riguroasă cu privire la prevenirea plagiatului**³⁰.

Prin urmare, **54%** din cadrele didactice și **40%** dintre studenți confirmă că instituțiile lor au **politici și proceduri cu privire la plagiat**³¹. Mai mult, **41%** dintre cadrele didactice consideră că instituția unde sunt afiliați **abordează în mod serios această problemă**, în timp ce **51%** dintre aceștia consideră că **informațiile referitoare la acest subiect sunt accesibile studenților**. În schimb, doar **42%** dintre studenți consideră că au acces în mod real la acestea³². Prin urmare, se resimte o **lipsă de informare în rândul participanților la procesul de învățământ superior**, având în vedere faptul că noțiunea de plagiat a fost lăsată la latitudinea celor chestionați.

Lipsa unui cadru legislativ bine definit duce, automat, la o diferență semnificativă în ceea ce privește optica abordării acestui flagel. În orice caz, pornind de la autoritățile naționale în domeniu și ajungând la cea mai mare parte a comisiilor de etică și deontologie profesională ale universităților, sancțiunile în cazurile depistate sunt fie blânde, fie inexistente. Acest lucru nu este de mirare câtă vreme **60%** dintre studenți și **40%** dintre cadrele didactice **nu cunosc exact care sunt metodele de prevenire și depistare în cazul plagiatului**. Mai mult, **62%** dintre studenți și **36%** dintre cadrele didactice consideră că regulamentele și metodele de depistare sunt aplicate după „placul cadrelor universitare”³³.

²⁸ Idem

²⁹ I. Glendinning et. al., Plagiarism Policies in Romania..., p. 3

³⁰ Idem, p. 5

³¹ Idem, p. 8

³² Idem, p. 9

³³ Ibidem, p. 15

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

În ciuda unor situații pozitive, precum cea de la Universitatea de Vest din Timișoara³⁴, Universitatea din București sau Academia de Studii Economice din București³⁵, care au achiziționat software-uri anti-plagiat specializate, cea mai mare parte dintre universitățile din România utilizează programe software anti-plagiat cu licență gratuită, în contextul în care acestea nu sunt pregătite să acceseze literatura de specialitate în limba română sau din anumite baze de date internaționale.

Având în situația prezentată este intrigant faptul că **86%** dintre studenți și **49%** dintre cadrele didactice consideră că primii au primit pregătirea adecvată în vederea redactării unor lucrări de factură academică, deși **40%** dintre studenți și **74%** dintre cadrele didactice își doresc să citească mai mult pe acest subiect³⁶.

³⁴ *Sistemul anti-plagiat de la Universitatea de Vest din Timișoara a fost testat de cercetători*, Știrile TVR, articol disponibil la pagina web http://stiri.tvr.ro/sistemul-anti-plagiat-de-la-universitatea-de-vest-din-timisoara-a-fost-testat-de-cercetatori_52521.html#sthash.aTm3uNHp.dpuf

³⁵ Cele două, alături de alte universități din România, utilizează acest software anti-plagiat: <http://www.sistemantiplagiat.ro/lista-institutiilor>

³⁶ I. Glendinning et, al., *Plagiarism Policies in Romania...*, p. 10

Contextul național

Diverse consilii – reglementarea, activitatea și atribuțiile lor

Sistemul de învățământ superior românesc este alcătuit dintr-un ansamblu de instituții publice și private a căror autonomie universitară duce la **diferențe semnificative** în ceea ce privește **structura și modul de funcționare**. Principalele structuri naționale care au atribuții în domeniul integrității academice și a eticii sunt **Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI)**, **Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU)** și **Consiliul de Etică și Management Universitar (CEMU)**.

Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI) a apărut în baza *Legii nr. 206 din 27 mai 2004* privind buna conduită în cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare. Misiunea sa este de a coordona și monitoriza aplicarea normelor de bună conduită morală și profesională în activitățile de cercetare-dezvoltare din România. Organismul funcționează și în baza *Legii nr. 319 din 8 iulie 2003 privind Statutul personalului de cercetare-dezvoltare*. În contextul publicării *Legii Educației Naționale nr. 1/2011* a fost adoptat și *OMECT nr. 5375 din 20 octombrie 2011 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării*, publicat în Monitorul Oficial pe 4 noiembrie.

Următoarea modificare s-a realizat prin **OMECT nr. 4393 din 8 iunie 2012**, publicat în aceeași zi, în condițiile în care CNECSDTI avea pe rol cazul unui fost ministru al educației acuzat de plagiat³⁷. După ce la începutul lunii **mai 2012** au apărut în presă primele acuze cum că ministrul educației ar fi plagiat, primul ministru a cerut inițial Academiei Române să verifice lucrările în cauză. Totuși, după câteva zile, cazul a revenit în atribuția CNECSDTI, în condițiile în care ministrul și-a anunțat demisia. Modificările mai sus menționate au avut în vedere, în principal, **schimbarea componenței consiliului**, în condițiile în care mai mulți membri s-au antepunat în presă, considerând că fostul ministru a plagiat, ordinul în cauză fiind emis de un interimar, în contextul în care președintele Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică, cea care are în subordine consiliul mai sus amintit, și-a înaintat demisia. Cazul fostului ministru urma să fie judecat pe **15 iunie 2012**, dar, în contextul schimbării componenței comisiei, această ședință nu a mai avut loc. Acest ordin de ministru a modificat, în subsidiar, și regulamentul CNECSDTI, abrogând **OMECT nr. 5735 din 20 octombrie 2011**. Prin aceasta s-a urmărit limitarea atribuțiilor acestui consiliu.

Ulterior acestui caz, primul ministru în funcție la acel moment s-a aflat în centrul unui scandal de plagiat. Din nou, componența și numărul de membri ai CNECSDTI au fost

³⁷ Raluca Pantazi, Ministrul Educației a schimbat componența Consiliului Național de Etică, ce se ocupă de verificarea acuzațiilor de plagiat în cazul Ioan Mang. Vezi cine sunt noii membri ai Consiliului, Hotnews.ro, articol disponibil la pagina web <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-12478085-ministrul-educatiei-schimbata-componenata-consiliului-national-etica-ocupa-verificarea-acuzatiilor-plagiat-cazul-ioan-mang.htm>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

modificate prin intermediul **OMECT nr. 4835 din 25 iulie 2012**, publicat a doua zi. Modificările au avut loc în contextul în care pe **18 iulie 2012**, Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării a hotărât că primul ministru nu plagiasse teza sa de doctorat în condițiile în care CNATDCU³⁸ (29 iunie 2012) și, ulterior, Comisia de Etică a Universității din București³⁹ (20 iulie 2012) au stabilit că acesta a plagiat.

În prezent, CNECSDTI:

- „urmărește **aplicarea și respectarea** de către unitățile și instituțiile de cercetare-dezvoltare, precum și de către personalul de cercetare-dezvoltare, a **dispozițiilor legale referitoare la normele de conduită morală și profesională**”;
- „realizează rapoarte cu analize, opinii și recomandări în legătură cu problemele de natură etică ridicate de evoluția științei și a cunoașterii și cu etica și deontologia profesională în activitatea de cercetare-dezvoltare”;
- „**analizează cazurile referitoare la încălcarea normelor de bună conduită**, în urma sesizărilor sau contestațiilor ori prin autosesizare, emite hotărâri prin care constată dacă a fost realizată o abatere de la normele de bună conduită”;
- „în cazurile în care au fost constatate abateri, în hotărâri se numesc persoana sau persoanele fizice vinovate de respectivele abateri și se stabilesc sancțiunile ce urmează a fi aplicate, conform legii”;
- „propune **modificări ale Codului de etică și deontologie profesională al personalului de cercetare-dezvoltare** și poate să elaboreze coduri de etică pe domenii științifice, pe care le propune spre aprobare”.

Activitatea CNECSDTI a fost departe de cea prevăzută în ordinele de ministru, precum și în alte prevederi legale. Astfel, consiliul nu a publicat niciun raport cu analize, opinii și recomandări referitoare la problemele de natură etică ridicate de evoluția științei și a cunoașterii.

De subliniat că activitatea CNECSDTI este cel puțin discutabilă, pe alocuri, având în vedere faptul că de mai multe ori acest consiliu a luat decizii fie la mai multe luni după expirarea termenului prevăzut de Regulamentul de Organizare și Funcționare prevăzut la art. 30 (90 de zile de la prima sesizare – cazul fostului ministru al educației a primit un verdict abia după 2 ani), fie la foarte puțin timp după sesizare (cazul ministrului de interne din vara anului 2015 – verdictul s-a acordat în doar 16 zile). De asemenea, în momente de maxim

³⁸ Raluca Pantazi, Consiliul Național de Atestare a Diplomelor care analizează cazul Ponta a fost desființat. Liviu Pop: Actualii membri ai Consiliului vor face parte din viitoarea structură, Hotnews.ro, articol disponibil la pagina web <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-12651755-live-text-liviu-pop-ministrul-interimar-educatiei-ajuns-consiliul-national-atestare-diplomelor-unde-discuta-acuzatiile-plagiat-cazul-ponta.htm>

³⁹ Raluca Pantazi, *Universitatea din București: Victor Ponta a plagiat*, Hotnews.ro, articol disponibil la pagina web <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-12839735-universitatea-din-bucuresti-anunta-astazi-ora-12-00-verdictul-final-cazul-victor-ponta-acuzat-plagiat.htm>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro

 office@anosr.ro

 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

interes din partea publicului larg, când cazurile de plagiat ale unor membri actuali sau foști în guvern erau dezbătute, componența Consiliului a fost modificată.

Site-ul CNECSDTI, principala sursă de informare în ceea ce privește activitatea acestui consiliu, nu are informațiile la zi. **Deși componența s-a modificat în decursul anilor, modificările în cauză nu au fost postate pe internet. Hotărârile CNECSDTI sunt postate începând cu luna ianuarie 2012, însă fără a fi publicate toate.** De asemenea, **rapoartele** în baza cărora au fost luate hotărârile Consiliului sunt accesibile doar începând cu luna **mai 2012**, nici acestea nefiind complete. **Există chiar o tentativă de inducere în eroare** a celor care accesează site-ul, întrucât deși toate hotărârile sunt enumerate în **ordine cronologică**, ultimele **două hotărâri sunt inversate**, astfel încât, deși CNECSDTI s-a pronunțat în cazul posibilului plagiat al primarului municipiului Craiova înaintea cazului ministrului de interne din vara anului 2015, **acestea apar inversate în listă. În plus, pe site nu găsim informații cu privire la comisiile care au funcționat în cadrul CNECSDTI.**

Prin **OMENCȘ nr. 5873 din 4 decembrie 2015** se abrogă **OMECTS nr. 4393 din 2012**, astfel încât componența consiliului a fost revocată, în contextul în care acesta urma să analizeze teza de doctorat a unui alt ministru de interne suspectat că ar fi plagiat, iar printre membrii CNECSDTI numărându-se și un **cadru didactic care a participat în comisia de doctorat a respectivului ministru**. Ministrul educației declara atunci că această decizie „este legată de **recăpătarea încrederii în ce se întâmplă în zona de doctorat în România**”, precizând că „**revocarea înseamnă desființarea**” CNECSDTI în forma actuala, această comisie urmând să joace un alt rol⁴⁰.

Printr-un ordin de ministru din **11 decembrie 2015** a fost constituit un grup de lucru în vederea „**clarificării cadrului instituțional și normativ privind controlul calității tezelor de doctorat**”, a cărui misiune era aceea de a „**recredibiliza funcționarea sistemului de învățământ superior din România, îndeosebi la nivelul studiilor universitare de doctorat, prin elaborarea unui set coerent de propuneri de amendare a actelor normative aplicabile**”. Raportul acestui grup de lucru au fost publicate în 14 februarie 2016.

Consiliul de Etică și Management Universitar (CEMU) a fost înființat prin **OMECT nr. 3879 din 2 mai 2012**, publicat în Monitorul Oficial la data de 21 mai 2012, atunci când a fost adoptat și *Regulamentul de organizare și funcționare* al acestui organism. Acest ordin de ministru a fost abrogat prin **OMECS nr. 3304 din 4 martie 2015**, care prevedea și elaborarea unui nou *ROF* în termen 30 de zile de la data publicării acestui ordin, lucru care până la debutul anului universitar 2015/2016 nu s-a realizat. Prin urmare, **CEMU este un organism nefuncțional și netransparent** (nu are pagină web, se găsesc foarte puține date despre activitatea în sine).

⁴⁰ Raluca Pantazi, Afacerea plagiatelor Adrian Curaj, ministrul Educației: Am decis să revoc Consiliul National de Etică, nu se va mai ocupa de tezele de doctorat. Platforma de verificare a tezelor de doctorat va fi disponibilă rapid, Hotnews.ro, articol disponibil la pagina web <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-20639757-adrian-curaj-ministrul-educatiei-decis-revoc-consiliul-national-etica.htm>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Conform vechiului regulament de organizare și funcționare, CEMU avea competențe în raport cu universitățile și structurile acestora, în special cele ce au atribuții pe partea de integritate academică. În relația cu CNECSDTI, CEMU putea să sesizeze acest organism pentru a analiza și/sau sancționa eventualele abateri comise de personalul universităților în cadrul activității de cercetare-dezvoltare, în conformitate cu **Legea nr. 206 din 2004** și art. 306-310, respectiv art. 318-326 din Legea Educației Naționale. Una dintre cele mai importante atribuții al CEMU, menționată în vechiul regulament, era aceea de a elabora *Codul de referință al eticii și deontologiei universitare*, conform art. 3 din **OMETS nr. 3879 din 2012**. În căutările efectuate, **nu am descoperit nicio formă a respectivului cod publicată**, majoritatea universităților conformându-se art. 130, alin. (1) din LEN care stipulează că „instituțiile de învățământ superior adoptă un cod de etică și deontologie profesională universitară” iar acesta „face parte din Carta universitară”.

Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU) a apărut, ca și CNECSDTI, în baza **Legii nr. 206 din 27 mai 2004**. Acesta este un organism consultativ, fără personalitate juridică, aflat în subordinea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice. De-a lungul timpului, componența și regulamentul de organizare și funcționare a fost modificat de peste zece ori prin ordin de ministru, (**OMEC nr. 4821 din 30 septembrie 2004**, abrogat de **OMEC nr. 3904 din 10 mai 2006**, abrogat de **OMECS nr. 5328 din 28 septembrie 2010**, abrogat de **OMECS nr. 3759 din 9 februarie 2011**, abrogat de **OMECS nr. 4608 din 28 iunie 2012**, abrogat de **OMECS nr. 5644 din 5 septembrie 2012**, care se află în vigoare alături de **OMECS nr. 3050 din 9 ianuarie 2015**).

CNATDCU este format dintr-un Consiliu general care gestionează activitatea comisiilor de specialitate din cele domenii fundamentale: Matematică și științe ale naturii, Științe ingineresti, Științe biologice și biomedicale, Științe sociale, respectiv Științe umaniste și arte. Componența nominală a Consiliului general și a comisiilor de specialitate este stabilită prin ordin de ministru.

Cele mai importante prerogative ale CNATDCU s-au păstrat de-a lungul timpului. În prezent, printre atribuțiile acestui organism regăsim următoarele:

- propune comisiile de specialitate care evaluează tezele de abilitare și propune acordarea sau neacordarea atestatului de abilitare, evaluează dosarele de acordare a titlului de doctor și propune acordarea sau neacordarea titlului de doctor;
- evaluează **dosarele de concurs pentru acordarea gradelor profesionale** de cercetător științific gradele I și II, denumite în continuare CS I și CS II;
- **confirmă sau infirmă motivat rezultatele concursurilor** și propune emiterea ordinului ministrul educației de acordare sau neacordare a acestor grade profesionale;
- propune MENCȘ **procedurile de evaluare periodică a conducătorilor de doctorat** și realizează aceste evaluări, cu modificările și completările ulterioare;

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

- prezintă un raport anual MENCȘ privind resursa umană pentru activitățile didactice și de cercetare din învățământul superior, în baza unor indicatori specifici, propune un set de standarde minimale necesare și obligatorii pentru participarea la concursurile pentru ocuparea funcțiilor didactice universitare de lector universitar/șef de lucrări, conferențiar universitar, respectiv profesor universitar și pentru acordarea gradelor profesionale de CS II și CS I. Aceste standarde se aprobă prin ordin al ministrului educației;
- propune un set de standarde minimale necesare și obligatorii pentru acceptarea de către CNATDCU a dosarului pentru susținerea atestatului de abilitare.

Caracteristic pentru activitatea acestui mecanism și a modului în care poate fi utilizat pentru a servi anumitor interese este **OMECTS nr. 4608 din 28 iunie 2012**, publicat a doua zi, care urma să modifice regulamentul de organizare și funcționare al CNATDCU în momentul în care acesta urma să se pronunțe asupra suspiciunilor de plagiat privind lucrarea primului ministru aflat în funcție atunci. Ca și în cazul modificărilor cu iz politic din cazul ROF și al componentei CNECSDTI, **ministrul interimar al educației din acea perioadă a încercat să oprească ședința CNATDCU din 29 iunie 2012**, invocând noile reglementări care făceau nestatutară acea întâlnire⁴¹. Totuși, CNATDCU s-a pronunțat, deși decizia nu a fost validă tocmai din cauza modificărilor mai sus amintite: primul ministru plagiase lucrarea de doctorat⁴². Mai mulți membri ai consiliului au acuzat presiuni și ingerințe din lumea politică pentru a acorda un verdict favorabil șefului executivului⁴³.

Școlile doctorale – funcționare, acreditare, evaluare și monitorizare

Având în vedere că majoritatea cazurilor de plagiat expuse în media se referă la lucrări de doctorat, deși plagiatul este de neacceptat la orice nivel, cu atât mai mult la cel mai înalt ciclu de studiu din cadrul învățământului superior, trebuie analizat și cadrul în care se înființează și funcționează **școlile doctorale**.

⁴¹ Raluca Pantazi, Ministerul Educației a schimbat componenta Consiliului Național de Atestare a Diplomelor, instituția abilitată legal să analizeze acuzațiile de plagiat în cazul tezei de doctorat a premierului Victor Ponta. Decizia Ministerului, luată cu o zi înainte de pronunțarea pe cazul Ponta, Hotnews.ro, articol disponibil la pagina web <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-12650983-consiliul-national-atestare-diplomelor-este-institutia-abilitata-legal-analizeze-acuzatii-plagiat-cazul-unei-teze-doctorat-care-sunt-atributiile-cnatdca-verificare-tezei-lui-victor-ponta.htm>

⁴² Raluca Pantazi, *Consiliul general al CNATDCU: Victor Ponta a plagiat. Marius Andruh, președintele Consiliului: Este plagiatul de tip copy-paste*, Hotnews.ro, articol disponibil la pagina web <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-12654359-ultima-ora-consiliul-general-cnatdca-decis-victor-ponta-plagiat.htm>

⁴³ Raluca Pantazi, Ministerul Educației: Gesturile de astăzi ale unor membri din Consiliul General al CNATDCU sunt politice, fără nici o relevanță științifică, Hotnews.ro, articol disponibil la pagina web <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-12655216-ministerul-educatiei-gesturile-astazi-ale-unor-membri-din-consiliul-general-cnatdca-sunt-politice-fara-nici-relevanta-stiintifica.htm>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Cadrul legislativ în care funcționează școlile doctorale este reglementat de **Legea Educației Naționale nr. 1/2011**, în secțiunea a 12-a. **Art. 158** statuează că „*programele de studii universitare de doctorat se organizează în școli doctorale acreditate sau autorizate provizoriu*”. De asemenea, „*universitățile, respectiv parteneriatele sau consorțiile organizatoare de una sau mai multe școli doctorale acreditate sau autorizate provizoriu constituie o instituție organizatoare de studii universitare de doctorat*”, cunoscute sub denumirea de **IOSUD**.

Tot în cadrul **art. 158**, la **alin. (6)**, sunt menționate cele două tipuri de studii universitare de doctorat: **doctorat științific**, „care are ca finalitate producerea de cunoaștere științifică originală, relevantă internațional, pe baza unor metode științifice, organizat numai la forma de învățământ cu frecvență”, respectiv **doctoratul profesional**, „în domeniul artelor sau sportului, care are ca finalitate producerea de cunoaștere originală pe baza aplicării metodei științifice și a reflecției sistematice”.

Durata unui program de studii doctorale este de **3 ani**, dar poate fi prelungită cu **1-2 ani**, doar cu **aprobarea senatului universitar**. **Finanțarea** din partea MENCS se realizează prin alocarea anuală a unor **granturi**, în baza unei metodologii de calcul a finanțării universităților. Fiecare IOSUD are o **structură de conducere** sub forma unui **consiliu pentru studii universitare de doctorat**. În plus, la nivelul fiecărei școli doctorale funcționează un consiliu.

Pentru ca un cadru didactic să devină conducător de doctorat trebuie să urmeze pașii prevăzuți în *Metodologia privind organizarea și desfășurarea procesului de obținere a atestului de abilitare*, aprobată prin OMENCS nr. 3121 din 27 ianuarie 2015 și publicată în Monitorul Oficial nr. 107 din 10 februarie 2015.

Acest atestat este acordat prin ordin al ministrului de resort, la propunerea CNATDCU. Susținerea tezei de abilitare poate avea loc doar în cadrul unei IOSUD/IOD, în domeniul de specialitate al candidatului. Cadrele didactice trebuie să îndeplinească standardele minime în vederea acordării titlului de profesor universitar, ori cercetător științific I (CS I). Potențialii conducători de doctorat trebuie să prezinte o teză de abilitare care oferă informații despre „*principalele rezultate științifice originale obținute de către candidat în cercetarea științifică, didactică, sportivă, creația artistică, după conferirea titlului de doctor, în domeniul de doctorat vizat, cu indicarea evoluției carierei academice, științifice și profesionale, precum și a direcțiilor principale de dezvoltare a acesteia, în contextul global al realizărilor științifice semnificative și de actualitate din domeniul de specialitate al autorului tezei de abilitare*”. Spre deosebire de anii anteriori, acum candidatul nu mai trebuie să redacteze și să prezinte teza de abilitare și într-o limbă de circulație internațională.

Procesul prin care un candidat obține un titlu de doctor este unul complex, dar poate fi încadrat în **patru mari etape**. În primul rând, lucrările de doctorat sunt elaborate în cadrul universităților, sub îndrumarea unui profesor coordonator. Caracteristicile specifice **primei etape** diferă de la o universitate la alta.

Pentru a putea fi validată din punct de vedere științific, lucrarea studentului doctorand parcurge mai mulți pași. În primul rând, doctorandul va depune forma finală a lucrării spre analiza conducătorului său de doctorat. Acesta va parcurge lucrarea, urmând să

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

transmită doctorandului dacă poate depune dosarul de susținere a tezei, alături de lucrare, la secretariatul IOSUD. În cazul în care nu sunt depistate probleme, profesorul coordonator va depune un acord prin care, în urma unei analize amănunțite a tezei, este de acord cu susținerea tezei.

Spre exemplu, în cadrul Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative, la sfârșitul acestei perioade are loc un proces cunoscut ca „susținerea în catedră”. Procesul este similar în cazul mai multor universități din țară.

În cazul în care va exista un acord pentru demararea susținerii publice, conducătorul de doctorat, în urma unei consultări cu reprezentanții facultății, va propune o comisie pentru susținerea publică a tezei de doctorat. Comisia este alcătuită din cel puțin cinci membri, specialiști în domeniul abordat de teza de doctorat, dintre care cel puțin 2 sunt din afară IOSUD, iar unul este obligatoriu conducătorul de doctorat al studentului în cauză. Componenta acesteia va fi aprobată de atât la nivel de facultate, de Consiliul Școlii Doctorale, cât și de universitate de către CSUD.

Ulterior, teza va fi transmisă membrilor comisiei de susținere care analizează individual lucrarea și realizează câte un referat. Doctorandul își va prezenta lucrarea în cadrul unui eveniment public, în prezența a cel puțin patru dintre membrii comisiei, iar aceștia își vor prezenta referatele asupra lucrării. Președintele comisiei va alcătui un proces verbal de susținere, comun tuturor membrilor comisiei, în care vor fi menționate toate întrebările, răspunsurile și concluziile sesiunii de susținere publică. **(primă etapă)**

În cazul în care studentul doctorand primește unul din calificativele „Excelent”, „Foarte bine”, „Bine” sau „Satisfăcător”, lucrarea este trimisă către o comisie de specialitate în domeniul respectiv ce funcționează în cadrul CNATDCU (**etapa a doua**). În cazul în care calificativul acordat este „Nesatisfăcător”, candidatul poate solicita o nouă susținere publică a tezei de doctorat. În cazul în care și de această dată, calificativul obținut este „Nesatisfăcător”, studentul doctorand va fi exmatriculat.

Comisiile CNATDCU evaluează lucrarea într-un mod rudimentar, bazându-se exclusiv „experiența didactică a experților și a bazei de resurse pe care aceștia o au la dispoziție, în special materiale pe suport de hârtie și resurse disponibile online”⁴⁴.

În mod evident, modul în care CNATDCU gestionează tetele de doctorat este unul extrem de deficitar și nu poate evalua în mod corespunzător lucrările propuse, cel puțin în ceea ce privește detectarea posibilelor lucrări plagiate. Mai mult, faptul că resursele de care beneficiază membrii comisiei pot fi catalogate cel puțin ca fiind „sărăcăcioase”, **această comisie nu are cum să prevină, în mod real, tentativele de plagiat ale studenților doctoranzi**, mai ales dacă acestea folosesc anumite subtilități. Remarcăm aici și **volumul mare de activitate și timpul scurt** pe care îl are această comisie la dispoziție pentru a da un verdict asupra tezelor de doctorat.

Cea de-a **treia etapă** constă în fundamentarea aprobării sau respingerii referatului privind teza de doctorat de către CNATDCU, pe baza concluziilor pe care comisia de

⁴⁴ Despre proiectul DOCT, articol disponibil la pagina web <https://doct.edu.ro/despre-proiect/contextul-proiectului>

specialitate le-a luat. De cele mai multe ori, **decizia este una formală, în asentimentul comisiei de specialitate, întrucât CNATDCU nu are resursa umană și logistica pentru a asimila toate lucrările de doctorat și a le verifica într-un timp util.**

Prin urmare, se ajunge relativ ușor în cea de-a **patra**, și, totodată, ultima **etapă**, în care, în cazul unui referat pozitiv venit din partea CNATDCU, **MENCȘ va emite ordinul de atribuire a titlului universitar.** Astfel, **procedura de obținere a titlului de doctor, deși relativ complexă, este în realitate superfluă**, dacă ne raportăm la **eficiența** procedurilor existente în acest moment. În situația în care CNATDCU invalidează teza de doctorat, candidatul va primi, prin intermediul IOSUD unde a susținut lucrarea, o scrisoare de motivare din partea MENCȘ. Studentul doctorand mai poate retrimite o dată lucrarea către consiliu, în decurs de un an. Dacă și în această situație lucrarea este respinsă, titlul de doctor nu va mai fi acordat candidatului și acesta va fi exmatriculat.

Desigur, școlile doctorale din România acuză **probleme sistemice** cum ar fi **deficitul de personal calificat, subfinanțarea și lipsa unor perspective privind expansiunea și dezvoltarea**⁴⁵. Totuși, inconsistențele acestor structuri nu pot fi rezultatul exclusiv al măsurilor sau, mai bine spus, al lipsei de măsuri venite din partea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice.

În ceea ce privește procesul de evaluare și monitorizare a acestor școli doctorale, *Legea Educației Naționale nr. 1/2011* prevede la art. 158, alin. (4) că:

„Fiecare școală doctorală este evaluată individual, pentru fiecare domeniu în parte, în vederea acreditării. Evaluarea școlii doctorale se face pe baza performanței școlii doctorale și a capacității instituționale a IOSUD din care face parte școala doctorală. Evaluarea școlilor doctorale se face de către ARACIS sau de către o altă agenție de asigurare a calității, din țară sau străinătate, pe baza rapoartelor CNCS referitoare la calitatea cercetării și a rapoartelor CNATDCU referitoare la calitatea resurselor umane. Sistemul de criterii și metodologia de evaluare se stabilesc prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, pe baza propunerilor comune ale ARACIS, CNCS și CNATDCU. Fiecare școală doctorală este evaluată periodic, din 5 în 5 ani.”

Agencia Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS) a avut și are ca principală responsabilitate evaluarea calității ciclurilor de licență și masterat. Practic, ARACIS trebuia să ofere infrastructura pentru evaluarea școlilor doctorale, acest proces fiind teoretic condus de către CNATDCU și CNCS.

Un document fundamental în ceea ce privește ultimul ciclu de studiu din cadrul învățământului superior este **Codul studiilor universitare de doctorat**, adoptat prin **Hotărârea de Guvern nr. 681/2011**. Aceasta reglementează până în prezent modul de organizare și funcționare al instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat (IOSUD). Art. 44, prin alin. (1) și (4) din respectivul document, prevede următoarele:

⁴⁵ I. Glendinning et, al., *Plagiarism Policies in Romania...*, p. 2

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Alin (1): Înființarea unei noi școli doctorale se realizează prin parcurgerea procesului de autorizare provizorie și acreditare conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, la propunerea Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, denumită în continuare ARACIS, Consiliului Național al Cercetării Științifice, denumit în continuare CNCS, și Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare, denumit în continuare CNATDCU. Școlile doctorale în funcțiune acreditate la data intrării în vigoare a prezentului cod urmează procesul de evaluare periodică prevăzut la art. 158 alin. (4) din Legea nr. 1/2011 începând cu anul universitar 2011–2012

Alin. (4): Evaluarea externă a școlilor doctorale se face de către ARACIS sau de către o altă agenție de asigurare a calității, din țară sau străinătate, pe baza rapoartelor CNCS referitoare la calitatea cercetării și a rapoartelor CNATDCU referitoare la calitatea resurselor umane.

Sunt prevăzute și mai multe detalii cu privire la procesul de acreditare, proceduri care, însă, nu au fost implementate. Documentul este redactat în spiritul aceluiași prevederi existente și în cadrul Legii Educației Naționale, fapt care demonstrează că există un cadru unitar din punct de vedere legislativ, fără a fi însă implementat în totalitate.

OMECTS din 2 mai 2012 conținea Metodologia pentru evaluare externă în vederea autorizării provizorii, acreditării și pentru evaluarea periodică a școlilor doctorale, pe domenii. Și acest document urmărește o logică anterioară, împărțind responsabilitatea pentru acest proces între CNATDCU, ARACIS și CNCS. Metodologia cuprinde etapele din procesul de autorizare provizorie, acreditare și evaluarea periodică, precum și criteriile, respectiv indicatorii de performanță pentru acest proces. Ordinul cuprinde chiar și documentele care ar trebui utilizate de evaluatorii școlilor doctorale. Nici această metodologie nu a fost însă implementată până în prezent.

Ultimul ordin al Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice referitor la CNATDCU, cu **nr. 5125, din 1 septembrie 2015** menționează din nou că:

„Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior sau o altă agenție de asigurare a calității, din țară sau din străinătate, realizează evaluarea școlilor doctorale, pe baza rapoartelor Consiliului Național al Cercetării Științifice referitoare la calitatea cercetării și a rapoartelor CNATDCU referitoare la calitatea resurselor umane, conform art. 158 din Legea nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.”

În ciuda unor încercări anterioare de a transfera aceste atribuții de la ARACIS către CNATDCU, acestea nu s-au materializat. Prin urmare, **nicio școală doctorală din România nu a fost evaluată după adoptarea Legii Educației Naționale nr. 1/2011**, deși au fost mai multe școli doctorale acreditate în baza aceleiași legislații. Acest fapt este grav și a permis perpetuarea unei stări de fapt improprii. Vidul legislativ și lipsa de voință a Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice a permis existența acestei situații extrem de

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

îngrijorătoare. Nu se va înregistra un progres simțitor atât timp cât nu se vor lua măsuri concrete pentru a se începe evaluarea și monitorizarea acestor structuri.

Penitenciarele, izvor de lucrări științifice

În ultimii ani, pe fondul intensificării activității sistemului judiciar din România, tot mai multe personalități din zona politică și administrativă, dar nu numai, au fost condamnate la închisoare. În acest context, deținuții au încercat scurtarea prin orice modalitate a perioadei petrecute în detenție. Unul dintre tertipurile utilizate a fost acela ca deținuții să redacteze lucrări științifice.

În trecut, această practică își avea fundamentul în Legea nr. 275 din 2006, art. 276, lit. f), care prevedea „în cazul elaborării de lucrări științifice publicate sau invenții și inovații brevetate, se consideră 3 zile executate pentru 2 zile de muncă”. Ulterior, această lege a fost abrogată și înlocuită cu **Legea nr. 254 din 19 iulie 2013**, care prevede la art. 96, alin. (1), lit. f) că „în cazul elaborării de lucrări științifice publicate sau invenții brevetate, se consideră 30 de zile executate, pentru fiecare lucrare științifică sau invenție și inovație brevetate”⁴⁶.

În cazul în care deținuții doresc să redacteze o lucrare științifică, aceștia înaintează o cerere către conducerea penitenciarului prin care cer permisiunea de a începe să lucreze la acel volum. Totuși, această cerere trebuie însoțită de o scrisoare de recomandare venită din partea unui profesor universitar care să ateste că persoana aflată în detenție este capabilă să redacteze acea lucrare științifică.

Coordonatorul științific girează, din punct de vedere etic și academic, pentru calitatea și corectitudinea lucrării. În cea mai mare parte dintre cazuri, literatura de penitenciar este coordonată de cadre didactice universitare. Acest lucru este inadmisibil, în condițiile în care majoritatea volumelor sunt de o calitate cel puțin îndoielnică, dacă nu chiar patetică.

În total, **profesori din 38 de universități de stat, respectiv 24 din mediul privat, au coordonat lucrări din mediul carceral. În total, începând cu anul 2006, în cazul a 426 de titluri se poate distinge universitatea sau centrul de cercetare din care proveneau coordonatorii, dintre care 293 au fost susținute de profesori universitari din cadrul unor universități de stat, respectiv 133 din universități private.**

În plus, în unele cazuri, coordonatorii au desfășurat o activitate cel puțin suspectă. Astfel, unul dintre foștii deținuți care a beneficiat de prevederile acestei legi, a publicat un volum care seamănă izbitor de mult cu o teză de disertație redactată de un jurnalist, care a avut același profesor coordonator ca deținutul⁴⁷.

⁴⁶ Iulia Marin, *Scrisul care eliberează. Mai devreme*, Pressone.ro, articol disponibil la pagina web <http://pressone.ro/scrisul-care-elibereaza-mai-devreme/>

⁴⁷ Adrian Costeiu, *Lucrearea științifică a lui Copos despre principii români de la 1400, plagiat după teza de masterat a unui angajat FRF? Profesorul care a avizat lucrările „similare”*: „Copos a fost onest, nu ca Ponta”, articol disponibil la pagina web <http://www.prosport.ro/fotbal-intern/liga-1/exclusiv-lucrearea-stiintifica-copos-principii-romani-1400-plagiat-dupa-teza-masterat-unui-angajat-frf-profesorul-avizat-lucrearea-similare-copos-onest-ponta-14112351>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Și alte cazuri de lucrări științifice realizate de alți deținuți în penitenciar sunt de-a dreptul halucinante și revoltătoare. Unul dintre aceștia a declarat după eliberare faptul că „nu poate nici CSM, nici ministrul Justiției (să schimbe această situație – n. a.) pentru că e lege. Poate propune Parlamentului schimbarea legii. Dacă este în lege că primești 30 de zile pentru o carte, nimeni nu poate schimba [...] Cartea devine științifică prin ștampila editurii (...) Eu am făcut cinci cărți, s-au vândut toate ca pâinea caldă”. Acest personaj „a publicat” cinci volume, pentru care a beneficiat de reducerea pedepsei, în condițiile în care declară că „eu pot să fac o carte cu un profesor universitar, el o scrie, eu, fără să scriu nimic, sunt coautor și îmi dă legea 30 de zile pentru că sunt coautor. Eu nu am darul scrisului și îl chem pe coordonator la pușcărie și îi povestesc”⁴⁸. Cunoscutul finanțator al unei echipe de primă ligă de fotbal din România a fost „autorul” a câtorva cărți puerile cu poze, a căror conținut era legat doar de experiența personală, fără nicio contribuție științifică relevantă.

Un alt personaj provenit din fotbal ne oferă un exemplu și mai aberant. Acesta a editat un volum în aproximativ o oră, dat fiind faptul că are doar 9 pagini „aerisite” de contribuție personală, restul de 113 reprezentând rezultate și statistici dintr-o competiție europeană de fotbal. Astfel, pe lângă un aport propriu minimal și lipsit de originalitate, autorul a perseverat și a redactat mai multe volume în aceeași notă⁴⁹.

O situație asemănătoare se înregistrează și în cazul a două foste figuri politice, un proprietar de industrie media, respectiv un fost om de afaceri. Amândoi au ajuns la performanța record de a fi editat și publicat zece volume diferite în timpul detenției, rezultând o capacitate extraordinară de a scrie cărți „științifice” în mare viteză. Volumele au de cele mai multe un titlu vag, și bibliografiile inexacte și sărăcăcioase⁵⁰.

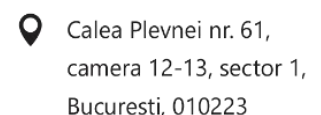
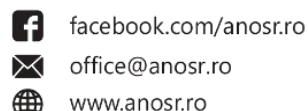
Unul dintre puținii indicatori calitativi referitori la calitatea lucrării științifice este editura la care este publicat volumul. Singura condiție în acest sens este ca respectiva editură e să fie acreditată de către **Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS)**. În mod evident, în ultimii ani am putut observa o deteriorare a calității și a modului în care aceste edituri funcționează. Mai multe edituri acreditate de CNCSIS nu îndeplinesc criteriile minimale impuse (spre exemplu, nu toate editurile îndeplinesc condiții minimale precum existența unor referenți științifici bine pregătiți care să verifice acuratețea paginilor ce urmează a fi publicate de editură), însă prezența unui vid legislativ și a unei

⁴⁸ Gigi Becali a explicat cum a „făcut” cinci cărți în închisoare: „Fără să scriu nimic, sunt coautor și îmi dă legea 30 de zile”, articol disponibil la pagina web <http://www.gandul.info/stiri/gigi-becali-a-explicat-cum-a-facut-cinci-carti-in-inchisoare-fara-sa-scriu-nimic-sunt-coautor-si-imi-da-legea-30-de-zile-14956431>

⁴⁹ Costin Ștucan, 64 de minute pentru a scrie o lucrare științifică. EXCLUSIV „În căutarea identității”, a patra carte elaborată de Mihai Stoica în închisoare, are doar 9 pagini de text și 113 de rezultate și statistici, articol accesat la pagina web <http://www.prosport.ro/sport-life/special/64-de-minute-pentru-a-scrie-o-lucrare-stiintifica-exclusiv-in-cautarea-identitatii-a-patra-carte-elaborata-de-mihai-stoica-in-inchisoare-are-doar-9-pagini-de-text-si-113-de-rezultate-si-statistici-14961471>

⁵⁰ Raluca Pantazi, Lista integrală a pușcăriașilor scriitori / Vezi toate titlurile de cărți scrise în ultimii 3 ani, pentru a scăpa de pușcărie mai repede, articol disponibil la pagina web <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-20704545-document-lista-integrala-puscariasilor-scriitori-vezi-toate-titlurile-carti-scrise-ultimii-3-ani-pentru-scapa-puscarie-mai-repede.htm>

ANOSR este membru în:

atitudini necorespunzătoare a celor ce compun CNCSIS duc la situația penibilă în care se găsește România, situație relatată, de altfel, și în presa internațională⁵¹.

Situația este cu atât mai gravă cu cât se perpetuează cu sprijinul indirect al universităților și a Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, prin intermediul comisiilor și consiliilor care gestionează problemele ce țin de etică și integritate academică. Este inadmisibil ca principalii actori din domeniul învățământului superior să ignore și permită ca un astfel de flagel să distrugă treptat imaginea în plan extern a sistemului educațional românesc, fapt care generează automat dificultăți suplimentare absolvenților, care se vor confrunta cu o percepție negativă asupra sistemului în care și-au realizat studiile și au devenit profesioniști. Este vital ca, în ciuda dificultăților financiare pe care universitățile din România le traversează, măcar aspectele care nu pot fi încadrate pecuniar, așa cum este etica și deontologia universitară, să poată constitui adevărate puncte de reper în cadrul acestora.

În condițiile în care penitenciarele românești devin aproximativ la fel de prolifere precum universitățile din țara noastră, considerăm că este necesar ca în cel mai scurt timp, art. 96, alin. (1), lit. f) al Legii nr. 254 din 19 iulie 2013 să fie eliminat și abrogat. ANOSR subscrie, astfel, unor inițiative similare precum cea promovată de Comisia de Etică a Universității din București⁵².

Nu dorim să cădem într-o generalizare și avem în vedere faptul că cu siguranță o parte dintre deținuți își redactează singuri lucrările, într-un spirit onest și pornind de la adevăratele valori ale cercetării. În schimb, fără un mecanism de control adecvat pentru conținutul acestor lucrări și a unei evaluări reale a lor, tot acest efort științific al deținuților cade în derizoriu și este folosit strict pentru ca „băieții deștepți” să profite. O prevedere care a pornit de la intenții bune a devenit portița de scăpare cu câteva luni mai devreme a unor deținuți care au demonstrat și în afara grațiilor faptul că sunt imorali și nu au niciun respect și nicio înțelegere asupra a ceea ce presupune cu adevărat învățământul superior.

⁵¹ Kit Gillet, *Book 'em: the loophole undermining Romania's anti-corruption drive*, în *The Guardian*, articol disponibil la pagina web <http://www.theguardian.com/world/2016/jan/03/romania-anti-corruption-loophole-reducing-jail-time>

⁵² Aurelia Alexa, *Comisia de Etică: Reducerea detenției pentru o lucrare științifică trebuie eliminată din lege*, Mediafax, articol disponibil la pagina web <http://www.mediafax.ro/social/comisia-de-etica-reducerea-detentiei-pentru-o-lucrare-stiintifica-trebuie-eliminata-din-lege-1456933>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Politici educaționale împotriva plagiatului

Există foarte puține strategii și prevederi legale care să condamne plagiatul și să încerce să combată acest fenomen. În **Legea Educației Naționale nr. 1/2011**, art. 310 amintește „**plagiarea rezultatelor sau publicațiilor altor autori**”, alături de „confeccionarea de rezultate sau înlocuirea cu date fictive” și „introducerea de informații false în solicitările de granturi sau finanțare” ca fiind „**abateri grave de la buna conduită în cercetarea științifică și activitatea universitară**”.

Principalul mecanism care reglementează problemele de etică și integritate academică la nivel de universitate este *Comisia de etică*. Componenta acesteia, precum și structura, sunt propuse de Consiliul de administrație și aprobate de Senatul universitar. Art. 306, alin. (2) prevede ca „*membrii comisiei sunt persoane cu prestigiu și autoritate morală*”. Alin. (3), lit. a) statuează că printre atribuțiile Comisiei de etică se numără și analizarea și soluționarea abaterilor de la etică universitară, respectiv realizarea unui raport anual referitor la situația respectării eticii universitare și a eticii activităților de cercetare, care este un document public. În conformitate cu prevederile legale, din Comisia de etică face parte cel puțin un student.

Un alt document fundamental la care facem referire în această chestiune este **Codul studiilor universitare de doctorat**. Acesta prevede, printre altele, că regulamentele școlilor doctorale trebuie să prevadă și „**modalități de prevenire a fraudei în cercetarea științifică, inclusiv a plagiatului**” (art. 17, alin (5), lit. e). De asemenea, art. 20, alin. (1) prevede că „**în cazul unor eventuale fraude academice, al unor încălcări ale eticii universitare sau al unor abateri de la buna conduită în cercetarea științifică, inclusiv al plagiatului, studentul-doctorand și/sau conducătorul de doctorat răspund/răspunde în condițiile legii**”.

Art. 67 prevede ca „în urma identificării unor încălcări ale bunei conduite în cercetare-dezvoltare, inclusiv plagiarea rezultatelor sau publicațiilor altor autori, confeccionarea de rezultate ori înlocuirea rezultatelor cu date fictive, în cadrul evaluării tezei de către conducătorul de doctorat sau comisia de îndrumare, acordul de susținere publică nu se obține”. Articolul următor prevede pașii pe care un membru al comisiei de doctorat identifică abateri grave precum plagiatul, înainte de susținerea publică.

Remarcăm faptul că în perioada 2008-2011 s-a desfășurat proiectul *Studii Doctorale în România. Organizarea Școlilor doctorale*, proiect derulat de UEFISCDI, cu sprijinul Consiliului Național al Rectorilor, Academia Română și ARACIS. Documentele realizate în cadrul proiectului sunt însă lipsite de consistență, fenomenul plagiatului fiind aproape omis.

În ghidul realizat pentru discipline din cadrul științelor socio-umane prin care se făceau **Recomandări privind caracteristicile principale ale școlii doctorale în domeniul științelor socio-umane**⁵³, referirile la tema plagiatului evazive. Astfel, se remarcă faptul că

⁵³ *Recomandări privind caracteristicile principale ale școlii doctorale în domeniul științelor socio-umane, Studii Doctorale în România. Organizarea Școlilor doctorale*, document disponibil la pagina web

„În ceea ce privește răspunderea pentru eventuale fraude, pentru plagiat, și alte abateri de acest tip, credem că **situațiile pot fi foarte diferite și ele trebuie analizate diferențiat**”
Prin urmare, „în cazurile în care **plagiatul** (în cazul unei teze de doctorat sau al unei disertații) **este rezultatul nu numai al unei tentative de fraudă comise de candidat, dar și al neglijenței, superficialității, dezinteresului manifestat de conducătorul de doctorat, atunci, desigur responsabilitatea este nu numai a candidatului, ci și a profesorului care ar fi trebuit să îl îndrume și controleze. Dacă, însă, plagiatul este de așa natură încât era greu sau imposibil ca el să fie detectat în timp util de către profesor, atunci acesta nu poate fi făcut responsabil de această fraudă**”.

Această abordare laxă ilustrează foarte bine modul în care este abordată problema plagiatului în comunitatea academică. Fără o abordare mai vehementă, acest flagel nu are cum să fie combătut. Și într-un alt document publicat în cadrul proiectului, intitulat *Doctoratul și organizarea școlilor doctorale. O diagnoză de stare și prospectări pentru un viitor posibil*, problema plagiatului este abordată superficial, singura recomandare fiind ea care prevedea „introducerea în Cod și în practicile instituționale a unor proceduri și defectare a plagiatului și a altor eventuale fraude intelectuale, precum și a unor reguli de integritate academică”.

http://www.studii-doctorale.ro/UserFiles/File/Codul%20de%20Practic/Ghiduri%20disciplinare/Ghid%20st_socio_um%20a_prilie%202010.pdf

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Software-uri și platforme anti-plagiat

Sisteme moderne de preluare, evaluare și informare privind tezele de doctorat și de gestionare a titlurilor universitare în cadrul Ministerului Educației Naționale

În ultimii ani au fost dezvoltate două platforme anti-plagiat, de către **MENCȘ** și, respectiv, **UEFISCDI**. În cazul software-ului dezvoltat de minister și care a costat **14.989.844,11 lei**, din care **12.741.367,49 lei** provin din fonduri europene (Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative – PODCA), s-a dorit ca acesta să fie lansat fără a fi cunoscut publicului larg⁵⁴. Programul intitulat **Sisteme moderne de preluare, evaluare și informare privind tezele de doctorat și de gestionare a titlurilor universitare în cadrul Ministerului Educației Naționale** a fost dezvoltat de asocieria KMPG Romania SRL și SIVCO România SA, începând cu data de **23 decembrie 2013**, pe o perioadă de **32 de luni**.

Conform informațiilor de pe site-ul proiectului, scopul acestuia „este acela de îmbunătățire a sistemului de preluare, evaluare și informare privind tezele de doctorat și de gestionare a titlurilor universitare, concomitent cu creșterea gradului de transparență și control asupra proceselor”, în timp ce obiectivul general viza „îmbunătățirea eficacității organizaționale a Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, prin implementarea unui sistem modern de preluare, evaluare și informare privind tezele de doctorat și de gestionare a titlurilor universitare”. Un amănunt relevant pentru modul în care acest proiect a fost derulat este definirea grupului țintă, care în mod direct „este reprezentat de 150 funcționari publici”⁵⁵.

În plus, portalul dedicat softului anti-plagiat era disponibil doar dacă se adăuga un caracter „/”, după adresa propriu-zisă: *doct.edu.ro*. Proiectul a fost finalizat la data de **24 martie 2015**. Răspunsul **MENCȘ** la o adresă a **Pressone.ro** prin care se cereau informații suplimentare despre proiect se arăta că „în cadrul perioadei de implementare a proiectului au fost analizate și testate, prin modulul anti-plagiat, teze de doctorat cu titlul de documente de test, introduse în platformă de către universitățile-pilot, partenere în cadrul proiectului”⁵⁶.

Poziția vine în condițiile în care nici măcar toți cei 18 profesori care au primit acces la portal nu au interogat lucrări prin intermediul acestora.

Doar **șase** dintre aceștia au folosit portalul, verificând un total de **22** de lucrări, în condițiile în care numărul interogărilor a fost limitat la **15** pentru fiecare utilizator. Cele mai multe lucrări verificate au fost efectuate de către **secretarul șef al Universității Naționale de Apărare „Carol I” din București**, instituția de învățământ superior care a fost printre cele mai afectate de scandalul tezelor de doctorat plagiate ale unor oameni politici influenți, una

⁵⁴ Codruța Simina, *Portalul anti-plagiat al Guvernului a costat 15 milioane. Nimeni nu știe că există*, Pressone.ro, articol disponibil la pagina web <http://pressone.ro/portalul-anti-plagiat-al-guvernului-a-costat-15-milioane-nimeni-nu-stie-ca-exista/>

⁵⁵ <https://doct.edu.ro/stiri/9-comunicat-de-presa-raport-luna-mai>

⁵⁶ Codruța Simina, *Portalul anti-plagiat...*

dintre lucrările verificate având chiar un **coeficient de similitudine 2 de 21,31%** în condițiile în care **„este considerată suspicioasă depășirea pragului de [...] 5%”**⁵⁷.

„Deconspirarea” software anti-plagiat pe 20 octombrie 2015 l-a determinat pe ministrul educației de la acel moment să declare că acesta va fi operațional de la **1 ianuarie 2016**, întârzierile datorându-se procedurilor de achiziție care au durat trei ani, respectiv complexității acestui program. **Ministrul declara însă că „vor fi verificate de soft tezele de doctorat ce vor fi susținute în România de la 1 ianuarie 2016. Care ar fi relevanța să încercăm tezele care s-au susținut deja? Sarcina este ca de acum să se respecte toate regulile, să fie foarte transparent procesul de evaluare”**⁵⁸.

Semiplag

În paralel, Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării a dezvoltat în cadrul proiectului *Asigurarea calității în învățământul superior prin abilitare și auditare*, finanțat tot prin fonduri europene, un software anti-plagiat intitulat *Semiplag*. Acesta era descris ca fiind *„un program de detectare a similitudinii textuale (și plagiatului) capabil de analiză sintactico-semantică și care, în versiunea bilingvă, să poată compara un anumit text cu texte de pe Internet sau cu documente stocate în repozitorii proprii”*, fiind inovativ prin *„detectarea parafrazei cu un grad scăzut de originalitate în compararea documentelor în limbile engleză și română”*, respectiv *„compararea unui text scris în limba română cu texte din același domeniu publicate în limba engleză”*⁵⁹.

Prof. univ. dr. Adrian Curaj, proaspăt numit ministru al educației la acel moment, a declarat că software-ul dezvoltat de UEFISCDI **„are avantajul că are informații despre aproape 30.000 de proiecte de cercetare care au fost depuse spre evaluare, deși numai 10.000 dintre ele au fost finanțate la cercetare”**. De asemenea, ministrul preciza că programul beneficiază de un **„repository puternic”** și se arăta încrezător că mecanismul va funcționa începând cu ianuarie 2016.

Doctoranzi în România

UEFISCDI a dezvoltat și portalul **Doctoranzi în România**⁶⁰, în cadrul **Sistemului Informatic Strategic pentru Învățământul superior**. Acesta prezintă informații elementare referitoare la studenții doctoranzi, coordonatorii lor, respectiv domeniul în care susțin doctoratul. De asemenea, există date referitoare la organizarea școlilor doctorale în cadrul universităților românești.

⁵⁷ Raport statistic de verificare anti-plagiat, p. 4-7, document disponibil la pagina web <http://tezededoctorat.ro/sites/default/files/Raport%20verificare%20antiplagiat.pdf>

⁵⁸ Ioana Nicolescu, *Softul anti-plagiat, gata de lansare de la 1 ianuarie*, Adevărul.ro, articol disponibil la pagina web http://adevarul.ro/educatie/universitar/softulantiplagiat-gata-de-lansare-1-ianuarie-1_5627c34ef5eaafab2ce5db4f/index.html

⁵⁹ Codruța Simina, *Am mai găsit un soft anti-plagiat. Tot nefolosit, tot din bani europeni*, Pressone.ro, articol disponibil la pagina web <http://pressone.ro/am-mai-gasit-un-soft-antiplagiat-tot-nefolosit-tot-din-bani-europeni/>

⁶⁰ <http://www.doctoranzi-romania.ro/>

Datele erau completate de către un administrator din partea fiecărei universități. Proiectul a fost lansat în **martie 2011** și și-a propus, inițial, ca până în **2012** să cuprindă **informații despre toți studenții doctoranzi din România**. Portalul are o **interfață accesibilă**, fiind ușor de corelat profesorul coordonator cu studenții pe care îi îndrumă.

Despre studenții doctoranzi se pot găsi, teoretic, date personale (nume, prenume, e-mail, situația școlară), temele pe care le studiază, stagiile de care studentul a beneficiat, rapoartele științifice, articolele publicate, alte rezultate, premii sau patente.

Totuși, nu toate aceste informații au fost încărcate de universități. Sunt unele de instituții de învățământ superior care au completat greșit anumite capitole sau deloc, unele încărcând doar anumite informații. Prin urmare, portalul este în prezent și incomplet, și depășit din punct de vedere al informațiilor. Majoritatea doctoranzilor listați sunt cel mai probabil deja absolvenți ai acestui ciclu de studii superioare.

Portalul poate fi un instrument deosebit de util pentru a avea o evidență a școlilor doctorale din România și pentru a putea verifica în timp real activitatea fiecărui student doctorand. Desigur, dacă acest portal ar funcționa la capacitate maximă, multe dintre cazurile de plagiat ar putea fi depistate și, ulterior, prevenite. **Având în vedere că statul român alocă o sumă considerabilă, deși insuficientă, pentru cel de-al treilea ciclu de studii superioare, considerăm că acest portal ar trebui să funcționeze la un nivel optim, cel puțin din motive de transparență.**

Doktori.hu (Ungaria)

Portalul generat de UEFISCDI oferă însă foarte puține informații în comparație cu echivalentul din **Ungaria**⁶¹. Acesta este gestionat de **Consiliul Studiilor Doctorale din Ungaria** și este actualizat la zi, fiind disponibil în **două limbi** (maghiară și engleză, spre deosebire de portalul românesc care oferă doar opțiunea ca pagina să fie tradusă cu ajutorul Google Translate).

Sunt prezentate foarte multe informații despre studiile doctorale din Ungaria. Există date amănunțite despre fiecare școală doctorală, site-ul oferind posibilitatea de a căuta nume și specializări, existând date și despre profesorii coordonatori și alți membri din echipele de cercetare. Spre exemplu, **despre un coordonator de doctorat putem afla numele și prenumele, anul nașterii, instituția la care este afiliat, adresa de e-mail, telefonul, pagina web, ultimul titlu științific și anul în care a fost obținut, anul în care a obținut abilitarea și instituția care a acordat-o, alte locuri de muncă, date despre tezele de doctorat coordonate (cu linkuri către studenții doctoranzi în cauză) și o listă de publicații, unde aflăm până și data când acestea au fost introduse pe acest site.**

Sunt disponibile și informații legate de **scientometrie**, domeniu pe care **UEFISCDI** îl consideră unul cheie, existând un birou care se ocupă de colectarea și prelucrarea acestor date. **Informațiile sunt ușor accesibile, interfața portalului este una prietenoasă, iar organizarea acestuia permite o navigare ușoară de la o informație la alta.** Pot fi accesate

⁶¹ <http://www.doktori.hu/>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

inclusiv **informații despre susținerea tezelor de doctorat** (dată, locație, oră și, în unele cazuri, invitația lansată de studentul doctorat).

Poate cea mai importantă caracteristică a site-ului este aceea că **permite descărcarea tezelor de doctorat susținute**. Această facilitate permite verificarea tezelor de doctorat, tezele plagiate fiind lesne de depistat. **Transparența este extrem de benefică pentru o cultură a calității și pentru încrederea în sistemul academic al unei țări.**

Portalul Consiliului Studiilor Doctorale din Ungaria reprezintă un exemplu de bună guvernare în mediul academic. Acesta vine de la un stat vecin României, care a avut similitudini socio-economice, dar și în ceea ce privește dezvoltarea comunității academice și științifice în ultima jumătate de secol cu țara noastră. Prin urmare, este necesar ca în cel mai scurt timp, portalul *Doctoranzi în România* să fie încărcat cu informațiile complete referitoare la situația doctoranzilor din țara noastră, precum și a personalului didactic care se ocupă cu coordonarea, monitorizarea și atestarea titlului de doctor.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Universitatea Rutgers din New Jersey - Un exemplu de excelență în domeniul eticii și integrității academice

Universitatea Rutgers reprezintă cea mai importantă instituție de învățământ superior publică din statul american New Jersey. Înființată la sfârșitul secolului al XVIII-lea, această universitate este una dintre cele mai vechi de pe teritoriul Statelor Unite ale Americii. Instituția se bucură de o tradiție impresionantă, fapt ce a determinat ca în timp să dezvolte mecanisme profunde privind etica și integritatea academică. Instituția are un număr impresionant de documente și practici ce țin de acest domeniu. Studenții sunt inițiați încă de la admitere în acest sens, parcurgând un tutorial încă din primul an⁶². De asemenea, aceștia se bucură de o pagină web în care sunt selectate o serie de articole și site-uri care constituie o resursă educațională impresionantă referitoare la probleme ce țin de identificarea și evitarea derapajelor academice, modalitățile de citare a autorilor, respectiv instrucțiuni privind scrierea lucrărilor⁶³.

Universitatea Rutgers are un set de principii referitoare la integritatea academică ce se aplică inclusiv studenților instituției. Aceștia trebuie să citeze și aprecieze în mod corespunzător ideile, rezultatele și textele editate de alți autori. Lucrările pe care aceștia le predau trebuie să fie lipsite de orice ajutor extern, altfel sunt pasibili de sancțiuni. Rezultatele cercetării lor trebuie să fie obținute respectând normele de conduită etică și să nu fie interpretate sau modificate pentru a se obține concluzii eronate. Studenții universității trebuie să își respecte colegii și să nu afecteze parcursul lor educațional. De asemenea, aceștia trebuie să se ridice la nivelul canoanelor etice prevăzute de codul profesional al profesiei pentru care aceștia se pregătesc⁶⁴.

Adeziunea la principiile prevăzute mai sus este necesară, în opinia universității, pentru ca toți membrii comunității academice să se bucure de rezultatul activității desfășurate. De asemenea, se dorește ca munca studenților să fie evaluată în mod corespunzător, astfel încât niciun student să nu beneficieze de rezultate nemeritate. Una dintre misiunile universității este a dezvoltare permanent toți studenții să din punct de vedere academic și etic⁶⁵.

Codul de conduită academică al studenților este unul extrem de elaborat, conținând sancțiuni drastice pentru studenții care se abat de la normele acestuia. Încălcarea reglementărilor interne ale universității poate duce, după caz, la acțiunea în instanțele civile sau chiar penale. Acesta definește în mod explicit acțiunile care sunt contrare spiritului și reglementărilor interne, fiind împărțite în 18 categorii, printre care cele referitoare la

⁶² <http://academicintegrity.rutgers.edu/academic-integrity-tutorial/>

⁶³ <http://academicintegrity.rutgers.edu/resources-for-students/>

⁶⁴ <http://academicintegrity.rutgers.edu/academic-integrity-at-rutgers/>

⁶⁵ *Ibidem*

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

încălcarea integrității academice, acțiuni care presupun incorectitudine din partea studenților sau chiar acțiuni care produc defăimarea altor membri ai comunității academice⁶⁶.

Universitatea Rutgers consider, de asemenea, că există și o diferențiere între nivelurile de încălcare ale regulamentelor, în funcție de gradul de înțelegere pe care studentul îl are referitor la acestea, intenționalitate sau premeditare⁶⁷. Toate părțile se bucură de anumite drepturi, fie că este vorba de studenții acuzați⁶⁸ sau partea vătămată⁶⁹, urmând ca în cazul unei sesizări pertinente să se desfășoare un întreg proces care să stabilească dacă au fost încălcate normele de etică și conduită academică⁷⁰.

Documentul privind politicile de integritate academică din cadrul Rutgers University este la rândul său exhaustiv, definind clar abateri precum plagiatul, copiatul, fabricarea datelor, facilitarea incorectitudinii, sabotajul academic sau încălcarea principiilor de etică privind cercetarea. Pașii urmați în cazul unei sesizări sunt foarte clar definiți, procesul în urma căruia o sesizare este analizată în vederea obținerii unui verdict fiind unul foarte complex, astfel încât toate părțile implicate să poată să își exprime opinia și să o demonstreze prin argumente, pentru ca, în final, verdictul dat de organele de anchetă să fie cât mai apropiat de realitate⁷¹.

Unul dintre principalii actori în ceea ce privește procesul de menținere, dezvoltare și verificare a integrității academice este **Biroul pentru Conduita Studenților**, care are atribuții și în ceea ce privește alte procese disciplinare, precum discriminarea sau hărțuirea sexuală⁷².

Universitatea Rutgers reprezintă un etalon în ceea ce privește implementarea unor mecanisme optime și eficiente privind integritatea și etica universitară, în special în rândul studenților. Profitând de tradiția și climatul academic propice unor asemenea practici, dezvoltat pe parcursul a câtorva secole, universitatea americană a creat un sistem în care valorile etice stau în prim plan, fapt demonstrat de atenția pe care instituția o acordă acestui domeniu. Studenții sunt pregătiți încă din primul an pentru a depista și sesiza eventuale nereguli. În plus, procesul prin care eventualele sesizări sunt verificate este unul complex și se încheie cu sancțiuni proporționale cu nivelul de gravitate pe care îl are fapta comisă, nivel stabilit în baza unor indicatori clar evidențiați.

Constatăm cu tristețe că volumul de reglementări interne pe care îl are Universitatea Rutgers în acest sens depășește simțitor prevederile legislative din România cu privire la etica și integritatea academică. Practicile pe care le întâlnim la nivelul acestei instituții ar putea să

⁶⁶<https://slwordpress.rutgers.edu/academicintegrity/wp-content/uploads/sites/41/2014/11/December2014UCSC.pdf>

⁶⁷ <http://academicintegrity.rutgers.edu/academic-integrity-policy/levels-of-violations-and-sanctions/>

⁶⁸ <http://academicintegrity.rutgers.edu/academic-integrity-disciplinary-process/rights-of-accused-students/>

⁶⁹ <http://academicintegrity.rutgers.edu/academic-integrity-disciplinary-process/rights-of-complaint-parties/>

⁷⁰ <http://academicintegrity.rutgers.edu/academic-integrity-disciplinary-process/>

⁷¹https://slwordpress.rutgers.edu/academicintegrity/wp-content/uploads/sites/41/2014/11/AI_Policy_2013.pdf

⁷² <http://studentconduct.rutgers.edu/>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

servească cu brio ca exemplu pentru marea majoritate a universităților din Spațiul European al Învățământului Superior, fiind axate în primul rând pe prevenție. Totuși, în cazul în care acuzațiile privind încălcarea acestor prevederi se dovedesc a fi reale, sancțiunile acordate sunt proporționale cu gravitatea faptei.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Concluzii și propuneri ale primei variante a analizei (la data de 12 ianuarie 2016)

Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România (ANOSR) își exprimă profunda îngrijorare cu privire la modul în care sistemul de învățământ superior românesc tratează o problemă precum plagiatul. Lipsa de integritate academică, indiferent că discutăm la nivel individual, al anumitor cadre universitare, studenți sau studenți-doctoranzi, respectiv la nivel instituțional, al consiliilor, comisiilor și altor structuri cu responsabilități în acest domeniu, duce la o deteriorare constantă și greu remediabilă a imaginii învățământului superior din România, în plan extern.

ANOSR urmărește ca prin acest studiu să creioneze o imagine de ansamblu asupra plagiatului și lipsei de integritate la nivel academic în România. Scopul nostru nu a fost acela de a demoniza anumiți profesori, politicieni sau alte categorii sociale. Din contră, cunoaștem foarte bine că și studenții sunt, din păcate, părtași în cadrul aceluiași sistem și că unii dintre ei adoptă practici similare, urmând modelele pe care le observă în societate, în contextul în care nu există mecanisme care să combată și să prevină aceste fenomene. Totuși, o schimbare nu poate veni fără un imbold.

În ultimele luni, subiectul plagiatelor și lucrărilor „*produse la comandă*” a acaparat mai mult sau mai puțin agenda publică în domeniul educației. În ciuda acestui fapt, nici până în prezent nu au fost dezvoltate la modul cel mai real și funcțional, mecanisme de prevenție sau control eficiente.

Considerăm că activitatea de prevenire și educare în acest sens constituie cea mai la îndemână și ușor realizabilă soluție în vederea limitării acestui fenomen. În paralel, facem apel la cadrele didactice să contemple preț de câteva secunde și să se realizeze o introspecție privitoare la activitatea lor. Combaterea plagiatului în rândul studenților, prin mijloacele prezentate mai jos, reprezintă, fără doar și poate, unul dintre principalii piloni pe care ar trebui să se așeze strategia MENCȘ în acest mandat.

Având în vedere situația descrisă, considerăm că problemele de integritate academică din sistemul de învățământ superior din România se pot aplatiza doar în urma unor măsuri energice. Situația școlilor doctorale românești contribuie în mod negativ la perpetuarea acestei stări și consolidează o cultură a plagiatului. Prin urmare, **Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România (ANOSR) propune următoarele:**

1. *Respectarea Legii Educației Naționale, evaluarea școlilor doctorale și clarificarea cadrului legal în acest domeniu*
 - a. Clarificarea prevederilor privind modul în care funcționează școlile doctorale. Monitorizarea și evaluarea acestora trebuie realizată în baza unei metodologii mai clare, care să conțină un capitol însemnat referitor la problemele de integritate și etică academică.
 - b. Reanalizarea cu toți membrii comunității academice și readoptarea *Codului studiilor universitare de doctorat*. Prevederile acestuia sunt mult prea vagi și se

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

impune ca acest document să conțină chestiuni mai concrete. Spre exemplu, cuvântul „plagiat” apare doar de șase ori, în cadrul unor articole a căror formulare este asemănătoare. Acest cod ar trebui să conțină și un capitol destinat problemelor de etică universitară, fiind necesar un set de valori comune în această problemă, care poate fi extins ulterior de fiecare instituție de învățământ superior, în baza autonomiei universitare.

- c. Activitatea grupului de lucru în vederea *clarificării cadrului instituțional și normativ privind controlul calității tezelor de doctorat* să devină transparentă. Concluziile acestui grup să țină cont de propunerile pe care membrii comunității academice le transmit.
 - d. Procesul de evaluare al școlilor doctorale să debuteze cel mai târziu în primăvara anului 2016, pentru a se putea finaliza într-un timp cât mai scurt. Considerăm că Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământului Superior (ARACIS) este autoritatea cea mai competentă să gestioneze acest proces, având infrastructura necesară pentru derularea unor procese de evaluare.
 - e. Înăsprirea condițiilor privind abilitarea conducătorilor de doctorat și evaluarea acestora periodic, în conformitate cu exigențele internaționale în domeniu, de comisii din care să facă parte și evaluatori străini.
2. *Transferul de responsabilitate privind răspunderea pentru acordarea tuturor titlurilor universitare*
- a. Considerăm necesar că instituțiile de învățământ superior care se constituie în IOSUD să își asume responsabilitatea pentru conținutul tezelor de doctorat și pentru procesul care a stat la baza redactării acesteia. Universitățile vor avea dreptul de a retrage orice titlu universitar, în baza unei argumentări temeinice.
 - b. Constituirea unui consiliu/comisii, sau restructurarea uneia deja existente, care să fie independent/ă și care să se bucure de o autoritate morală și un prestigiu academic incontestabil, care să evalueze posibilele cazuri de plagiat și care să beneficieze de mecanisme legale prin care să poată obliga universitățile să retragă titlul de licențiat, absolvent de master sau doctor, în cazul în care consiliul la care facem referire va da un verdict în acest sens. Procedura de selecție a membrilor comisiei/consiliului trebuie să fie una clară și explicită, urmând ca principalii actori în domeniul educațional să fie consultați.
3. *Introducerea unor sancțiuni extrem de aspre pentru abaterile privind integritatea academică*
- a. Suspendarea dreptului de funcționare pentru orice școală doctorală în care a fost depistat un caz de plagiat, până la clarificarea situației.
 - b. Desființarea școlilor doctorale în care au fost înregistrate cel puțin trei cazuri de plagiat dovedite. IOSUD din acea universitate nu va mai avea dreptul de a organiza o școală doctorală în acel domeniu timp de cinci ani.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

- c. Excluderea definitivă din comunitatea academică a celor care au fost găsiți vinovați că au plagiat, precum și a coordonatorilor care au supervizat și girat redactarea lucrărilor.
 - d. Returnarea de către persoanele dovedite că au plagiat a tuturor sumelor obținute din sporuri sau promovarea profesională datorată unei lucrări academice plagiata.
4. *Transparentizarea și îmbunătățirea activității consiliilor care au prerogative privitoare la etică și integritate academică*
- a. Analiza activității și relevanței CNECSDTI, CNATDCU și CEMU, în contextul în care se simte necesitatea unei restructurări sau chiar desființări a unor structuri. Spre exemplu, activitatea CEMU nu este publică și nu există date despre acestea. În acest context, responsabilitățile acestui consiliu ar putea fi transferate către CNECSDTI sau CNATDCU.
 - b. Selectarea membrilor CNECSDTI, CNATDCU și CEMU în baza unor criterii de competență și a unui comportament impecabil în ceea ce privește respectarea normelor de etică. Acest proces trebuie deconectat de la orice influență politică, astfel încât componența sau structura să nu poată fi modificată prin ordin de ministru. Soluția propusă de noi este aceea de a desemna membri acestor structuri printr-un concurs public, unde evaluatorii să fie atât reprezentanți ai tuturor partenerilor educaționali relevanți, cât și experți internaționali care se bucură de un renume și o reputație academică ireproșabilă.
 - c. Publicarea tuturor informațiilor referitoare la activitatea acestor autorități pe site-ul lor. Realizarea unui site pentru CEMU unde să fie postate informații despre activitatea și deciziile acestui consiliu.
 - d. Este vital pentru buna funcționare a comisiei ca din fiecare dintre aceste structuri să facă parte cel puțin un student-doctorand, la propunerea federațiilor naționale studentești care și-au asumat reprezentarea acestei categorii și care au depus o activitate consistentă în acest sens
5. *Dezvoltarea unor mecanisme instituționale care să prevină și să depisteze plagiatul prin intermediul unor programe educaționale*
- a. Integrarea elevilor din anii terminali ai învățământului preuniversitar în cadrul acestui proces. Aceștia vor fi informați cu privire la probleme de etică intelectuală/academică, în cadrul orelor de dirigenție și discipline socio-umane (ex. filosofie).
 - b. Încurajarea elevilor și studenților să utilizeze software-uri de depistare a plagiatului, în scop preventiv, pentru a-și verifica lucrările. Acestea trebuie să fie puse la dispoziție, fie de către MENCȘ, fie de către universități, în regim gratuit. De asemenea, într-un program pilot, vor fi implementate aceste software-uri în cadrul liceelor, pentru a se vedea eficiența lor și modul în care

- se raportează elevii și profesorii din învățământul preuniversitar la aceste mecanisme de prevenire a fraudei academice.
- c. Elaborarea unei metodologii-cadru pentru prevenirea, depistarea și sancționarea plagiatelor de către universități, în cazul altor lucrări decât cea de doctorat.
 - d. Introducerea unor cursuri de etică și scriere academică obligatorii pentru toți studenții, indiferent de programul de studii urmat, care să se desfășoare în anul I, semestrul I.
6. *Realizarea unei platforme online care să înglobeze informațiile privitoare la școlile doctorale, precum și materiale informaționale cu privire la plagiat, scriere academică, respectiv etică și deontologie profesională în mediul universitar.*
- a. Platforma urmează să conțină toate lucrările de **licență, masterat și doctorat** realizate în universitățile acreditate din sistemul de învățământ superior românesc, fără ca autorii acestor lucrări să cedeze proprietatea intelectuală asupra acestor lucrări.
 - b. În cadrul platformei să fie integrat un soft anti-plagiat care să fie racordat la multiple baze de date internaționale (modelul ANELIS+) în vederea realizării unei interogări cât mai aprofundate. De asemenea, portalul să conțină și rapoarte ale acestui soft referitoare la lucrările studenților, indiferent dacă sunt de licență, master sau doctorat.
 - c. Această platformă va putea fi accesată în mod gratuit și va conține și informații detaliate despre conceptul de etică și deontologie universitară. Cei interesați vor putea descărca resurse educaționale în acest domeniu.
7. *Eliminarea posibilității deținuților de a mai putea elabora lucrări științifice în vederea eliberării condiționate înaintea termenului, respectiv sancționarea celor implicați în acest proces și care au dat dovadă de rea-credință (edituri, cadre didactice)*
- a. Abrogarea art. 96, alin. (1), lit. f) al Legii nr. 254 din 19 iulie 2013.
 - b. Retragerea acreditării CNCSIS pentru editurile care au publicat lucrări lipsite de orice valoare științifică.
 - c. Excluderea din sistem a cadrelor didactice care au girat din punct de vedere academic pentru deținuții în cazul a căror lucrări s-a demonstrat o fraudă.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Addenda – acțiuni și modificări legislative survenite în domeniile eticii academice, plagiatelor, studiilor doctorale și lucrărilor științifice realizate în penitenciare în perioada 12 ianuarie – 6 iunie 2016

Modificările legislative din ianuarie-mai 2016

Activitatea grupului de lucru ministerial pentru clarificării cadrului instituțional și normativ privind controlul calității tezelor de doctorat

În contextul unor presiuni susținute venite din partea societății civile, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice a înființat în data de **11 decembrie 2015** grupul de lucru în vederea „**clarificării cadrului instituțional și normativ privind controlul calității tezelor de doctorat**”, așa cum am menționat anterior. În raportul grupului de lucru sunt enunțate **principiile directoare** pe care acesta le-a avut în vedere atunci când a redactat propunerile. Astfel, grupul de lucru au pornit de la premisa că „**consolidarea eticii universitare trebuie să se facă de către instituțiile în care se desfășoară nemijlocit activitățile vizate**”⁷³. De asemenea, experții consideră că „**abaterile de la etica universitară nu trebuie tratate diferențiat în raport cu momentul în care s-au produs sau se vor produce**” sau în raport „**cu statutul făptuitorului, la momentul în care au fost comise sau la momentul în care au fost depistate**”. Un alt principiu menționat este acela că „**judecata etică nu este determinată temporal**”⁷⁴.

Primul act normativ aprobat în acest sens a fost **Ordonanța de Guvern nr. 2 din 19 ianuarie 2016 pentru modificarea Legii nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare**. Modificările vizau **limitarea atribuțiilor Consiliului Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI)**, care **nu mai putea lua în discuție sesizările privind normele de bună conduită** venite la adresa conducătorilor de instituții și unități de cercetare-dezvoltare ori de instituții publice, ai membrilor în consiliile de administrație, ai comitetelor de direcție, ai consiliilor științifice sau ai comisiilor de etică ale instituțiilor și unităților de cercetare-dezvoltare, precum și a persoanelor cu funcții de demnitate publică. În plus, **Consiliul Național de Etică nu mai putea sancționa** persoanele vinovate de încălcarea normelor de

⁷³ Raportul grupului de lucru pentru clarificarea cadrului instituțional și normativ privind controlul calității tezelor de doctorat și aspectele de etică ale cercetării științifice, document disponibil la pagina web <http://www.edu.ro/index.php?module=uploads&func=download&fileId=21897>, p. 2

⁷⁴ *Ibidem*, p. 3

etică universitară cu retragerea calității de conducător de doctorat și/sau a atestatului de abilitare, precum și cu retragerea titlului de doctor.

Ulterior, Comisia ministerială a transpus rezultatele dezbaterilor în direcții instituționale de acțiune. În primul rând s-a urmărit **consolidarea autonomiei universitare și a răspunderii publice** a instituțiilor de învățământ superior, respectiv a Academiei Române. Astfel, „**emiterea, retragerea, sau anularea diplomelor trec în responsabilitatea universităților**”. De asemenea, rectorul și președintele Academiei Române vor putea anula diplomele de doctor emise anterior, indiferent de perioada în care acestea au fost emise, în cazul în care se dovedește că au fost obținute fraudulos. S-a propus și „**creșterea gradului de responsabilizare a comisiilor de etică din universități și din Academia Română, astfel încât să se evite deopotrivă situațiile de mușamalizare și cele de abuz**”⁷⁵.

În ceea ce privește **controlul calității tezelor de doctorat**, comisia a propus **o nouă etapizare a procesului**. După ce doctorandul ar fi trebuit să predea teza în format fizic și electronic, aceasta ar fi urmat să fie supusă unei **analize de similitudini**, realizată la nivelul școlii doctorale, utilizând-se un program recunoscut de **CNATDCU**, respectiv cel elaborat prin proiectul **DOCT** sau programul **SEMIPLAG**. Acest raport ar fi fost inclus în **dosarul candidatului**. Noua etapizare ar fi condus la o **fluidizare și o transparentizare** a modului în care se desfășoară ultima etapă a ciclului doctoral, cea referitoare la finalizarea redactării și susținerea tezei de doctorat.

Referitor la **pre-susținerea** în fața comisiei de îndrumare, aceasta ar fi urmat să se poată desfășura și cu **invitarea unor specialiști externi relevanți**. Faptul că aceștia erau menționați ar fi contribuit la o creștere în importanță a acestui pas, ajutând suplimentar studentul doctorand în vederea finalizării lucrării.

Ulterior acestei susțineri ar fi urmat ca cei din comisia de îndrumare și coordonatorul de doctorat să dezbată dacă doctorandul poate să își depună oficial teza și să înceapă pregătirile pentru **organizarea susținerii publice**. În cazul în care **nu exista o unitate** de opinii pe acest subiect, **conducătorul ar fi supus la vot acest lucru**, decizia urmând să fie luată cu o majoritate simplă.

Depunerea oficială a tezei de doctorat trebuia să se facă la **secretariatul școlii doctorale în format fizic și electronic** (.pdf), alături de referatul de acceptare și avizul comisiei de îndrumare. Ulterior, conducătorul de doctorat urma să propună comisia de susținere publică, formată dintr-un președinte, conducătorul de doctorat, precum și un număr de minim trei referenți oficiali. Această componentă ar fi fost validată în cadrul consiliului școlii doctorale, directorul CSUD fiind responsabil de mai multe elemente ale acestui proces. **Rectorul era, însă, persoana care emitea dispoziția de numire a comisiei**. Ulterior acestui moment, rezumatul tezei de doctorat și dispoziția de numire a comisiei ar fi fost făcute publice pe site-ul instituției.

După ce referenții oficiali întocmeau un referat cu privire la teza de doctorat, acesta era trimis către secretariatul școlii doctorale în termenul acordat prin dispoziția de numire a

⁷⁵ *Idem*

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

comisiei. **Studentul doctorand putea fixa data de susținere a tezei** în cazul în care majoritatea referenților aprobau pozitiv lucrarea. Cererea doctorandului, adresată secretariatului școlii doctorale, pentru a fixa data de susținere trebuia făcută cu **minim 20 de zile calendaristice înainte de data propusă**.

În perioada rămasă până la susținerea tezei de doctorat, **lucrarea doctorandului urma să fie disponibilă pentru consultare la biblioteca facultății sau a universității**. **Anunțul susținerii publice a tezei de doctorat** era însoțit de CV-ul doctorandului, CV-urile membrilor comisiei de susținere, respectiv rezumatul tezei în format electronic, o practică asemănătoare celei din cadrul școlii doctorale din Ungaria, **informațiile urmând să fi disponibile pe site-ul IOSUD**. Anunțul cuprindea, în mod obligatoriu, data, locația, ora de susținere, îndrumătorul și locul unde textul integral al tezei poate fi consultat în format tipărit.

În ceea ce privește **susținerea publică a tezei de doctorat**, prevederile referitoare la această etapă rămâneau în cea mai mare parte neschimbate. Se reitiera faptul că **„este interzisă oferirea de către studentul-doctorand a unor cadouri sau altor foloase necuvenite membrilor comisiei de doctorat, ori solicitarea ca studentul-doctorand să contribuie la decontarea unor cheltuieli aferente deplasării unor membri ai comisiei de doctorat sau organizării susținerii publice a tezei de doctorat”**.

Evaluarea tezelor se realiza de către comisiile de doctorat, în baza susținerii publice a tezei de doctorat, a raportului conducătorului de doctorat, a rapoartelor referenților oficiali, a raportului de similitudini și, evident, a tezei în sine. **Erau prevăzuți pașii care trebuie să fie urmați în cazul în care se înregistrează abateri de la etica universitară și conduita din cercetarea științifică**.

La maxim cinci zile de la susținerea publică a lucrării, IOSUD urma să încarce pe o platformă națională dosarul electronic al candidatului. După ce dosarul era încărcat pe platformă, președintele comisiei de specialitate a CNATDCU delega un raportor pentru a verifica respectarea reglementărilor și conținutul dosarului. De altfel, într-un termen cuprins între 30 și 85 de zile de la susținerea publică a tezei, comisia de specialitate a CNATDCU se reunea pentru a analiza acordarea titlului de doctor. **Comisia putea reîntoarce teza spre evaluarea școlilor doctorale doar în cazul în care se constatau neregularități procedurale**, obiecții cu privire la îndeplinirea standardelor de calitate sau suspiciuni de încălcare a eticii universitare. În cazul în care nu existau nereguli, IOSUD era notificată în acest sens, urmând ca **rectorul, respectiv președintele Academiei Române să emită dispoziția de acordare a diplomei de doctor**. În cazul în care se depistau disfuncționalități, procedura este una extrem de elaborată, fără a leza dreptul doctorandului la a depune o contestație.

În ceea ce privește **publicarea tezei de doctorat** apăreau recomandări interesante din partea grupului de lucru de la nivelul MENCȘ. Astfel, se reitiera faptul că **teza de doctorat, alături de anexele care compun dosarul candidaților, constituie documente publice** care trebuiau **arhivate atât fizic, cât și digital**. Concret, rezumatul tezei de doctorat trebuia publicat pe site-ul IOSUD imediat după ce a fost emisă dispoziția de numire a

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

comisiei de susținere. **Teza în sine devenea un document public o dată ce era depusă spre consultare, cu minim 20 de zile înainte de susținerea acesteia.** Remarcăm faptul că se urmărea și o **protejare a proprietății intelectuale**, fapt pentru care se dorea ca teza de doctorat, în format .pdf, să primească licența **Creative Commons Atribuire – Necomercial – Fără Modificări: CC BY-NC-ND.**

Această **licență** este, totodată, și **cea mai restrictivă** dintre cele propuse de Creative Commons. **Potențialii cititori sunt liberi să copieze și să redistribuie materialul în orice mediu sau format, respectând trei mari condiții.** În primul rând, cel care utilizează documentul **trebuie să atribuie în mod corespunzător lucrarea autorului**, menționând numele acestuia și un link către material. De asemenea, teza de doctorat **nu ar fi putut fi utilizată în scopuri comerciale sau în orice alte modalități care ar fi putut atrage beneficii materiale.** Nu în ultimul rând, **nu era admisă utilizarea materialului în scopul de a produce derivate pornind de la lucrarea de doctorat**⁷⁶. Apreciem că utilizarea acestei modalități în vederea protejării dreptului la proprietate intelectuală ar fi **eficientă și nu ar implica costuri materiale, fiind ușor de realizat.**

Raportul comisiei vorbește și de posibilitatea acordării unui **termen de grație de trei ani** în vederea publicării distincte a unor capitole sau chiar a tezei de doctorat. Doctorandul avea această posibilitate, urmând ca **la sfârșitul perioadei, documentul să fie disponibil pe o platformă națională.** Criteriile care ar fi stabilit în ce condiții pot fi accesate aceste lucrări urmau să fie elaborate de MENCȘ în colaborare cu CNATDCU.

Grupul de lucru preciza succint câțiva pași **în cazul în care erau sesizate nereguli cu privire la teza de doctorat.** Dacă acestea erau sesizate înainte de susținerea publică a tezei de doctorat, aceasta era trimisă către școala doctorală, care o redirecționa spre conducătorul de doctorat pentru un punct de vedere. Acesta putea decide continuarea sau întreruperea procedurilor de acordare a titlului de doctor. Dacă conducătorul studentului doctorand continua procedura, sesizarea era adusă în față Consiliului școlii doctorale, care trebuia să aprecieze dacă sesizarea era sau nu fondată. În termen de cinci zile de la sesizare, Consiliul trebuia să emită o hotărâre. În cazul în care erau probleme ce vizau componenta etică, sesizarea era transmisă mai departe către comisia de etică a universității.

În cazul în care sesizările privind eventuale nereguli ar fi fost depuse după susținerea publică a tezei de doctorat, dar înaintea emiterii titlului de doctor, acestea erau depuse la CNATDCU. Termenul limită de depunere era 30 de zile de la susținerea publică a tezei de doctorat. Sesizarea ajungea în atenția comisiei de specialitate CNATDCU, care lua o decizie privind reanalizarea sau nu a tezei de doctorat. În cazul în care ar fi fost decisă reanalizarea documentului, sesizarea era trimisă către IOSUD, urmând a fi urmate procedurile interne ale instituției. Rezultatul ar fi fost comunicat către CNATDCU, care urma să informeze părțile implicate. În cazul în care petentul sau doctorandul ar fi depus o contestație, aceasta ar fi fost analizată de CNATDCU, mai precis de o comisie formată din trei experți, care ar fi emis o

⁷⁶ <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

rezoluție care ar fi fost supusă validării comisiei de specialitate CNATDCU, decizia fiind ulterior remisă către IOSUD și celelalte părți implicate.

În cazul în care ar fi fost sesizate nereguli după acordarea titlului de doctor, acestea ar fi fost depuse la comisia de etică a IOSUD în cazul în care vizau încălcări ale eticii universitare. Hotărârea putea fi contestată către CNATDCU, fie de petent, fie de doctorul în cauză, care urma să dea un verdict, urmărind pașii menționați și la punctul de mai sus. De asemenea, dacă ar fi fost decisă retragerea titlului de doctor, instituțiile abilitate în acest sens ar fi fost sesizate. Deciziile finale ale CNATDCU erau obligatorii pentru orice IOSUD.

Raportul grupului de lucru prevedea și **actualizarea rolului comisiilor existente la nivel național**. Astfel, **CNATDCU** avea rolul unui organism competent să primească contestațiile cu privire la hotărârile comisiilor de etică ale IOSUD, fiind considerat un „**for de apel**” în problemele legate de doctorat și abilitare, având rol și în stabilirea standardelor de calitate pentru tezele de doctorat și **certificarea calității de IOSUD** pentru universitățile din România, potrivit unor criterii prestabilite. CNATDCU urma să gestioneze, cu sprijinul universităților, **procesul de acordare a atestatului de abilitare și de recunoaștere a dreptului de conducere de doctorat**, inclusiv elaborarea criteriilor pentru abilitare, precum și **aprobarea domeniilor de organizare de studii universitare de doctorat** în cadrul IOSUD-urilor acreditate.

Consiliul Național de Etică urma să contribuie la **fundamentarea conceptuală și reglementarea tuturor aspectelor referitoare la etica** educației, cercetării științifice și managementului cercetării, precum și la **stimularea capacității instituționale de gestionare a problemelor etice și de monitorizare a activității comisiilor de etică din instituțiile de învățământ superior și de cercetare**. În contextul în care CNE a fost unul dintre cele mai **netransparente consilii** ce își desfășoară activitatea în domeniul educației, era prevăzută și **realizarea unui raport public anual privind activitatea acestuia**. De asemenea, ca și în cazul CNATDCU, din componența acestui consiliu urmau să facă parte **experți din țară și din străinătate**, un aspect pozitiv, ce ar fi dus cel mai probabil la o îmbunătățire a activității celor două organisme.

Consiliul de Etică și Management Universitar urma să dețină un rol important în **analiza sesizărilor și contestațiilor la soluțiile comisiilor de etică din universități** cu privire la situațiile de ordin etic sau cele care implicau **relațiile de muncă și de management** survenite în cadrul instituțiilor de învățământ superior, în timp ce **Consiliul Național al Cercetării Științifice** ar fi analizat contestațiile deciziilor comisiilor de etică pentru **încălcări ale eticii cercetării** (altele decât în cadrul studiilor universitare de doctorat), precum și sesizările privind **situații de fraudă intelectuală survenite în procesul de cercetare**.

În ceea ce privește **criteriile și modalitățile de selecție a membrilor comisiilor consultative**, grupul de experți a înaintat o serie de sugestii. Astfel, criteriile de selecție ar trebui să vizeze **competența profesională** în domeniul comisiei respective și încadrarea în **standarde obligatorii de etică profesională**. Sunt propuse și o serie de **criterii minimale** pentru comisiile mai sus menționate. Astfel, pentru **CNATDCU**, potențialii membri ar trebui

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

să dovedească **minim de excelență academică** (educație și cercetare) și **probitate profesională**. În cazul viitorilor membri **CEMU** este căutată **excelența în managementul academic și/sau de cercetare**, precum și **expertiza în învățământ superior și/sau cercetare** și **probitate profesională**. O recomandare pertinentă și necesară este aceea ca **o persoană poate face parte dintr-un singur consiliu consultativ al Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice**, inclusiv din cadrul structurilor aflate în subordonarea/coordonarea acestora.

În finalul documentului, grupul de lucru a formulat și o serie de **propuneri pentru îmbunătățirea situației existente în domeniul eticii**. Spre exemplu, s-a cerut **„implementarea unui proiect strategic pentru dezvoltarea capacității instituționale de a soluționa problemele de etică din învățământul superior și cercetare”**, precum și **„implementarea unui proiect strategic pentru evaluarea externă a școlilor doctorale începând cu toamna anului 2016”**. S-a propus și **„implementarea unui registru național al subiectelor de doctorat și temelor de cercetare științifică aferente granturilor de cercetare”** în contextul dezvoltării **„unei platforme naționale care să conțină toate tezele de doctorat (repository)”**.

Comisia a mai considerat necesar să sublinieze necesitatea **definirii riguroase a doctoratelor profesionale „cu posibilitatea extinderii ariei lor de cuprindere și la alte domenii de doctorat decât cele menționate în legislația actuală”**, respectiv **„stimularea schimbului de bune practici și promovarea acestora”**.

Raportul grupului de lucru pentru clarificarea cadrului instituțional și normativ privind controlul calității tezelor de doctorat și aspectele de etică ale cercetării științifice reprezintă de departe cel mai important document elaborat în ultimii ani în domeniul eticii universitare și a combaterii plagiatelor de un organism ce funcționează sub egida MENCȘ.

Concluziile și propunerile acestei comisii s-au regăsit în două acte normative propuse de MENCȘ. În primul rând, este vorba de **proiectul de Ordonanță de Urgență privind modificarea și completarea Legii Educației Naționale nr. 1/2011**, publicat pe site-ul ministerului la data de **10 februarie 2016**, respectiv **proiectul de Hotărâre de Guvern privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 681/2011 privind aprobarea Codului studiilor universitare de doctorat**, publicat pe site-ul ministerului la data de **14 februarie 2016**.

Surprinzător, **Hotărârea de Guvern nr. 134 din 2 martie 2016 privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 681/2011 privind aprobarea Codului studiilor universitare de doctorat**, conținea prevederi substanțiale diferite față de propunerea înaintată inițial în dezbateră publică. Astfel, Guvernul României a adoptat un document care avea prevederi cheie diferite față de cele înaintate în dezbateră publică, fără a exista o dezbateră transparentă în acest sens și fără a se respecta termenul legal de 30 de zile lucrătoare pentru dezbateră publică, în acord cu prevederile Legii nr. 52/2003, art. 7, alin. (2) (prima variantă a acestui proiect de HG fiind făcută publică abia la data de 14 februarie 2016).

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Diferențele dintre proiectul supus în dezbaterea publică, respectiv legislația adoptată se referă la responsabilitățile instituțiilor parte în procesul de acordare și atestare a titlului de doctor. Dacă în proiectul inițial, universitățile, respectiv Academia Română, deveneau principalul actor în acest proces, CNATDCU fiind o instituție cu atribuții de control vădit limitate, în legislația adoptată, **Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU) devenea principala autoritate** în privința respectării standardelor de calitate sau de etică, inclusiv cu privire la fenomenul de plagiat.

De asemenea, procedura privind retragerea titlului de doctor se va limita la o durată temporală de maxim două luni și cinci zile. Tot CNATDCU poate propune MENCȘ, aplicarea anumitor sancțiuni în cazul constatării unor nereguli. Sancțiunile care pot fi propuse sunt retragerea calității de conducător de doctorat, retragerea titlului de doctor sau retragerea acreditării școlii doctorale. Titlurile de doctor erau conferite în continuare prin ordin MENCȘ, și nu prin decizie a rectorului/președintelui Academiei Române. De remarcat că în ambele cazuri, posesorul titlului de doctor putea opta pentru retragerea acestui de titlu.

Hotărârea de Guvern menționată legifera suplimentar și pașii pe care îi urmează un student doctorand atunci când vine vorba de susținerea publică a tezei de doctorat, precum și circuitul pe care aceasta îl urmează până la dobândirea titlului de doctor, în cazul în care nu sunt sesizate nereguli și lucrarea prezentată are un nivel calitativ acceptat. Au fost reglementate și propunerile grupului de lucru referitoare la pre-susținerea tezei de doctorat, cele referitoare la publicarea tezei de doctorat înainte de susținerea lucrării, respectiv la încărcarea acestor pe o platformă electronică națională. Nu au fost menționate drepturile de proprietate intelectuală în conformitate cu standardul Creative Commons, cu mențiunea că acele lucrări sunt totuși protejate.

În aceeași zi, Guvernul României a promulgat și **Ordonanța de Urgență nr. 4/2016**, care are doar două articole. Aceasta viza **modificarea Legii Educației Naționale nr. 1/2011**. A fost introdus un articol nou, art. 146¹, care prevede că „diploma de doctor încetează să mai producă efecte juridice din momentul comunicării dispoziției de retragere a titlului”. De asemenea, lit. c) și d) ale art. 324 au fost abrogate, astfel încât **Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării** nu mai poate dispune retragerea calității de conducător de doctorat sau a atestatului de abilitare sau retragerea titlului de doctor.

În data de **18 martie 2016**, MENCȘ a lansat în dezbatere publică *Regulamentul de organizare și funcționare a CNATDCU* pentru ca atribuțiile acestui mecanism, respectiv modul în care acesta funcționează să fie armonizat cu noile prevederi legale. Se distinge *Procedura și principiile de selecție a membrilor CNATDCU*, în contextul în care au existat multiple poziții în spațiul public care contestau modul în care membrii acestui for sunt numiți⁷⁷. Regulamentul a fost adoptat prin **OMENCȘ nr. 3482 din 24 martie 2016**.

⁷⁷ Un exemplu în acest sens: Raluca Panatzi, Cine sunt membrii consiliului general CNATDCU, forul așteptat să rezolve plagiatele din doctorate, Hotnews.ro, articol disponibil la pagina web <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-20870534-afacerea-plagiatelor-cine-sunt-membrii-consiliului-general-cnatdcu-forul-asteptat-rezolve-plagiatele-din-doctorate.htm>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Regulamentul statuează că principiile care stau la baza selecției membrilor CNATDCU sunt următoarele: transparența, evitarea incompatibilităților și a conflictelor de interese, inclusiv a imixtiunii factorului politic și asigurarea reprezentativității profesionale și instituționale. Sunt menționate și câteva cerințe minimale, printre care experiență proprie de cercetare la nivel înalt, recunoscută în țară și în străinătate, dovedită și validată prin realizări specifice și prin îndeplinirea standardelor minime pentru abilitarea în domeniu, disponibilitatea asumată de a activa în cadrul CNATDCU, implicit renunțând la activitatea în alte consilii consultative ale MENCȘ, echilibru și capacitate de analiză obiectivă și integritate profesională și reziliență la presiuni exterioare. Un element semnificativ este acela că MENCȘ propune o incompatibilitate între statutul de membru al structurilor de conducere partidelor politice, respectiv demnitarii, și cea de membru CNATDCU.

În data de **22 aprilie 2016**, la mai mult de o lună de la lansarea apelului MENCȘ pentru nominalizarea membrilor din comitetele de selecție ale membrilor CNATDCU, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice a publicat componența acestor comisii, în urma unei consultări ample, realizate printre altele și cu Academia Română, Consiliul Național al Rectorilor, prezidiul actualului CNATDCU sau Asociația „Ad Astra”. Primele propuneri ale noilor comisii de specialitate CNATDCU au fost publicate pe site-ul MECNȘ începând cu data de **17 mai 2016**, urmând ca până la data de **24 mai 2016** să fie făcute publice toate propunerile de comisii de specialitate. Până în data de **25 mai 2016** s-au putut trimite observații cu privire la componența acestora.

Ciuntirea legislației în Parlamentul României – etapa I, Camera Deputaților

Proiectul de lege pentru aprobarea OUG nr. 4/2016 a fost înaintat către **Camera Deputaților** la începutul lunii martie, fiind înregistrat ca și **PL-x nr. 66/2016**. După ce a primit aviz favorabil din partea *Comisiei juridice, de disciplină și imunități* pe **23 martie 2016**, acesta a fost aprobat în cadrul *Comisiei pentru învățământ, știință, tineret și sport* a Camerei Deputaților în aceeași zi.

La dezbaterile care au avut loc pe **22 martie 2016**, au participat **15 deputați din totalul de 26 de membri ai comisiei**, respectiv **invitați** precum Sorin Cîmpeanu, președintele Consiliului Național al Rectorilor, Gigel Paraschiv, secretar de stat MENCȘ, Mihnea Costoiu, senator, vicepreședinte CNR și rectorul Universității Politehnica din București, respectiv rectorii Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, respectiv Academiei de Studii Economice din București.

În cadrul acesteia, au fost propuse o serie de amendamente care au determinat schimbări importante ale OUG nr. 4/2016, fiind eliminate o serie de prevederi care contribuiau la îmbunătățirea cadrului legislativ în ceea ce privește prevenția, descoperirea și pedepsirea cazurilor de impostură academică, în special în ceea ce privește chestiunea lucrărilor de doctorat.

De apreciat este faptul că art. 146 din LEN a fost modificat în sensul în care pe lângă diploma de doctor, și cele de licență sau master vor înceta să mai producă efecte juridice din

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

momentul comunicării dispoziției de retragere a acestora. Din păcate, restul modificărilor propuse și aprobate în cadrul *Comisiei pentru învățământ, știință, tineret și sport* a Camerei Deputaților au o conotație negativă.

Art. 168 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, care statua că teza de doctorat se elaborează în conformitate cu cerințele stabilite de IOSUD prin regulamente interne în concordanță cu *Codul studiilor universitare de doctorat*, a fost modificat astfel încât pe lângă elaborare, atât evaluarea și cât și susținerea publică se realizează în conformitate cu cerințele stabilite de universități, respectiv Academia Română. Sunt astfel eliminate prevederile referitoare la evaluarea și susținerea lucrărilor de doctorat, printre care și cele referitoare la structura comisiei de doctorat sau a calificativelor pe care un student-doctorand le poate obține. În locul acestor prevederi sunt introduse unele superflue, care vizează generalități sau lucruri prevăzute în alte acte legislative cu privire la acest domeniu. Titlul de doctor nu mai este acordat prin ordin de ministru, ci de către instituția organizatoare de doctorat, prin dispoziția rectorului său, ori a Academiei Române prin intermediul președintelui. Astfel, autonomia universitară în acest domeniu este puternic întărită, nemaexistând nicio armonizare legislativă la nivel național.

Rolul CNATDCU în evaluarea tezelor de doctorat este, de asemenea, restrâns semnificativ, acesta având atribuții doar în cazul în care sunt sesizate nerespectări ale standardelor de calitate sau etică profesională. De asemenea, retragerea titlurilor de doctor va putea fi realizată de MENCȘ, cu avizul CNATDCU, doar pentru acele titluri acordate prin ordin de ministru sau la solicitarea titularului, pentru ca de acum înainte, acestea să poată fi retrase doar de universități, prin decizia rectorului sau de Academia Române, prin președintele acestui for.

De asemenea, și rolul CNECSDTI este serios limitat, fiind eliminate cele mai grave sancțiuni pe care le putea acorda acest consiliu în situațiile în care se constată abateri de la buna conduită în cercetare ale personalului din cadrul instituțiilor de învățământ superior. Astfel, CNECSDTI nu va mai putea retrage calitatea de conducător de doctorat sau atestatul de abilitare, nu va mai putea retrage titlul de doctor sau titlul didactic universitar, nu va mai putea destitui un cadru didactic din conducerea universităților, respectiv nu va mai putea dispune desfacerea disciplinară a contractului de muncă.

Modificările propuse de *Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport* a Camerei Deputaților se împotrivesc principiilor care au stat la baza adoptării de către Guvernul României a OUG nr. 4/2016, stimulând revenirea la o stare de fapt anterioară, în care impostura academică este tolerată, dacă nu chiar încurajată.

Camera Deputaților și-a asumat în totalitate aceste modificări, astfel încât proiectul de lege a fost votat cu 216 voturi pentru, nicio abținere și niciun vot împotriva. De asemenea, nicio persoană din cele prezente la ședința comisiei nu își asumă paternitatea amendamentelor propuse, astfel încât nu există un vinovat cert pentru această situație⁷⁸.

⁷⁸ Codruța Simina, *Castrarea proiectului de lege anti-plagiat*, Pressone.ro, articol disponibil la pagina web <https://pressone.ro/castrarea-proiectului-de-lege-anti-plagiat/>

Ciuntirea legislației în Parlamentul României – etapa a II-a, Senatul României

Situația s-a perpetuat și în *Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a Senatului României*, unde proiectul de lege înregistrat cu **nr. L207/2016** a fost modificat în continuare fără a se ține cont de principiile care au stat la baza adoptării acestei ordonanțe de către Guvernul României. De asemenea, dezbaterile s-au desfășurat într-un cadru restrâns, într-o ședință a comisiei din data de **25 aprilie 2016**, din partea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice participând doar secretarul de stat Király András György. Dezbaterile au durat aproximativ o oră, în condițiile în care amendamentele propuse de *Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport* din Senatul României nu au fost făcute publice înainte de ședință⁷⁹.

În ciuda modificărilor explicate și argumentate pe larg de către Guvernul României, respectiv a celor adoptate în Camera Deputaților, în baza unor principii aleatorii, președintele *Comisiei pentru învățământ, știință, tineret și sport* din Senatul României, Ecaterina Andronescu, fost ministru al educației și președinte al Senatului Universității Politehnica din București, a considerat, la începutul ședinței, că „*în calitate de cameră decizională, am putea să facem clarificări suficiente în așa fel încât să facem acest domeniu să funcționeze mai bine decât până acum*”⁸⁰.

Prima modificare adusă de Comisia din Senat a fost eliminarea art. 146¹, care prevedea ca certificatele și diplomele de licență, de master și/sau de doctor să nu mai producă efecte juridice din momentul în care acestea au fost retrase. Deși în Camera Deputaților fuseseră adăugate la acest articol și titlurile de licență și master, pe lângă cel de doctorat, fiind singura modificare pozitivă adusă de Cameră, Senatul a considerat acest articol nepotrivit, fără a motiva această decizie. Din păcate, unul dintre cele mai bune amendamente din Parlament asupra acestui act normativ a fost eliminat fără a se explica în mod clar de ce.

Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport din Senatul României a introdus un nou alineat, alin. (3¹), în cadrul art. 158, care prevede că „*în vederea profesionalizării activităților privind organizarea studiilor universitare de doctorat și pentru a asigura schimbul de bune practici, instituțiile organizatoare de studii universitare de doctorat pot înființa un Colegiu Național al Instituțiilor Organizatoare de Studii Universitare de Doctorat*” (CNIOSUD).

Art. 158, alin. (4), care prevedea modul în care sunt evaluate școlile doctorale, a fost modificat la rândul său. Astfel, **Agencia Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS)**, sau o altă agenție de asigurare a calității din Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior, rămâne singura instituție care are atribuții în vederea evaluării instituționale a instituțiilor organizatoare de studii universitare de doctorat,

⁷⁹ Iulia Marin, *Senatorii schimbă iar: titlul de doctor se acordă/retrage de către universități*, Pressone.ro, articol disponibil la pagina web <https://pressone.ro/senatorii-schimba-iar-titulul-de-doctor-se-acordaretrage-de-catre-universitati/>

⁸⁰ *Ibidem*

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

fără implicarea CNCS sau CNATDCU, așa cum era prevăzut anterior. De asemenea, au fost introduse încă două aliniate în cadrul aceluiași articol, art. 4² și art. 4³, care prevăd faptul că metodologia de evaluare în vederea acreditării IOSUD-urilor este elaborată de Consiliul ARACIS, cu avizul Consiliului Național al Rectorilor, pentru a fi aprobată prin ordin de ministru. De asemenea, se prevede o evaluare periodică a fiecărui IOSUD, fără a fi menționat acest interval.

A fost modificat și art. 158, alin. (7), care prevede acum că organizarea școlilor doctorale din cadrul IOSUD se realizează prin hotărârea Senatului universitar sau a Prezidiului Academiei Române, pe discipline sau tematici disciplinare și/sau interdisciplinare, în trecut regulamentul de funcționare fiind elaborat de CSUD al fiecărui IOSUD.

O modificare importantă vizează modalitatea în care este acordată calitatea de conducător de doctorat. Astfel, art. 166, alin. (2) prevede în urma amendamentele adoptate de *Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport* a Senatului României, că această calitate este acordată prin hotărâre a Senatului universitar al IOSUD, respectiv a Prezidiului Academiei Române, în conformitate cu standardele CNATDCU, și nu prin ordin al ministrului educației, la propunerea CNATDCU. Procesul de abilitare al conducătorilor de doctorat este descentralizat complet, în contextul în care în urmă cu un an au fost înlesnite și condițiile de abilitare. O astfel de decizie ar putea genera un aflus de conducători de doctorat, în condițiile în care în prezent nicio IOSUD nu a fost evaluată instituțional de la intrarea în vigoare a Legii Educației Naționale nr. 1/2011.

A fost modificat și art. 168, alin. (1) astfel încât teza de doctorat se elaborează conform cerințelor stabilite de IOSUD prin *regulamentul de organizare și desfășurare a programelor de studii universitare de doctorat* și în concordanță cu reglementările prevăzute în legislația în vigoare. Conținutul este foarte asemănător cu prevederea anterior adoptată de către Camera Deputaților, cu mențiunea că a fost omisă prevederea că teza de doctorat se susține public. Prin urmare, asistăm la un regres și din acest punct de vedere. De asemenea, în cadrul aceluiași articol sunt eliminate și prevederile care menționau modul în care este acordat titlul de doctor, adoptate de Camera Deputaților, după ce în prealabil aceasta modificase semnificativ prevederile adoptate de Guvern și care făceau referire la aspecte total diferite ale procesului de evaluare a tezei de doctorat.

În schimb, *Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport* din Senatul României a introdus două noi articole care să înlocuiască articolele mai sus menționate și care au fost eliminate. Astfel, art. 168, alin. (4¹) prevede că „la nivelul fiecărei instituții organizatoare de studii universitare de doctorat, Senatul universitar aprobă constituirea unor comisii cu rol științific, care să verifice respectarea procedurilor și a standardelor de calitate și etică profesională pentru fiecare teză de doctorat”, în timp ce art. 168, alin. (4²) statuează obligativitatea elaborării unui raport pentru fiecare teză de doctorat de către respectiva comisie, care să fie prezentat în fața Senatului universitar. Nu se menționează ce se întâmplă în cazul în care teza de doctorat este susținută în cadrul Academiei Române și care ar fi pașii procedurali, respectiv temporali, pentru elaborarea, prezentarea și votarea acestui raport, aceste elemente fiind lăsate astfel în responsabilitatea autonomiei universitare. În consecință,

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

este modificat și art. 168, alin. (5), care lasă în atribuția senatului universitar decizia cu privire la aprobarea calificativului tezei de doctorat propusă de comisii de doctorat.

Tot în cadrul art. 168 apar patru noi aliniate, respectiv cele cuprinse între alin. (5¹) și (5⁴), care creionează contextul în care studentul-doctorand primește calificativul „Nesatisfăcător” și subliniază rolul Senatului universitar de organ decizional în privința acordării sau neacordării titlului de doctor. Astfel, acest titlu urmează a fi acordat prin hotărâre a Senatului universitar al IOSUD sau a Prezidiului Academiei Române, pentru ca, ulterior, rectorul să elibereze diploma de doctor.

Art. 168, alin. (5⁴) prevede că titularul unui titlu științific de doctor poate solicita, după caz, fie MENCȘ, fie IOSUD care i-a acordat titlul de doctor, renunțarea la acest titlu. În decurs de 30 de zile, instituția abilitată va emite un act prin care ia act de renunțarea la respectivul titlu. De subliniat că această prevedere a fost introdusă pentru prima dată în legislație prin OUG nr. 94 din 29 decembrie 2014, în contextul în care Primul ministru al României și-a declarat intenția de a renunța la teza de doctorat, contestată vehement în spațiul public așa cum am prezentat pe larg mai sus, în data de 16 decembrie 2014⁸¹.

Este eliminat, de asemenea, și articolul care prevedea publicarea tezei de doctorat și a anexelor sale pe un site administrat de MENCȘ, fiind înlocuită cu o altă prevedere care menționează că teza de doctorat, alături de anexe, se publică pe site-ul IOSUD. De asemenea, sunt eliminate prevederile conform cărora sesizările privind nereguli în acordarea titlului de doctor pot fi analizate de CNATDCU, rămânând astfel exclusiv în responsabilitatea comisiilor de etică a instituțiilor de învățământ superior, respectiv ale Academiei Române. A fost introdus art. 168, alin. (10), care prevede că fiecare IOSUD are obligația de a elabora un raport anual privind situația tezelor de doctorat pe care îl prezintă Senatului universitar spre validare, acesta fiind public pe site-ul IOSUD.

De asemenea, este modificat și art. 170, alin. (1), care prevedea sancțiunile în cazul nerespectării standardelor de etică profesională. Astfel, singura sancțiune rămasă la îndemâna MENCȘ este cea privind retragerii acreditării respectivei școli doctorale, fiind eliminate prevederi precum retragerea calității de conducător de doctorat sau cea privind retragerea titlului de doctor acordat prin ordin al ministrului educației naționale și cercetării științifice. Pe lângă faptul că articolul este golit de conținut, mai este de subliniat că MENCȘ poate să se sesizeze doar în urma unor rapoarte de evaluare externă realizate de CNATDCU, CNCS, CEMU sau CNECSDTI, în condițiile în care, conform modificărilor din aceeași comisie, doar ARACIS mare are atribuții cu privire la evaluarea școlilor doctorale, fapt ce ar genera o imposibilitate a aplicării acestui articol, școlile doctorale din România scăpând, practic, de posibilitatea unei

⁸¹ Raluca Pantazi, *Victor Ponta anunță că renunță la titlul de doctor. Scrisoare catre rectorul Universității din București: După ce voi părăsi viața politică îmi doresc sa inițiez un nou demers doctoral*, Hotnews.ro, articol disponibil la pagina web <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-18848314-victor-ponta-intr-scrisoare-catre-rectorul-universitatii-din-bucuresti-scriu-pentru-notifica-renuntarea-titul-dictor-drept-acordat-anul-2003-catre-universitatea-bucuresti.htm>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

sanțiuni în cazul unor abateri de la standardele de etică profesională, singura soluție fiind neacreditarea acestora de către ARACIS.

În plus, sesizările referitoare la nerespectarea standardelor de etică profesională pentru titlul de doctor/atestatul de conducător de doctorat, indiferent de modul în care au fost dobândite, vor fi transmise comisiei de etică a IOSUD, fără a se preciza, de exemplu, în cazul conducătorilor de doctorat, despre care este vorba (cea în cadrul căreia cadrul didactic funcționează sau cea care l-a abilitat, desigur, dacă cele două IOSUD nu sunt de fapt una și aceeași). Abia după acest filtru intermediar, în cazul în care comisia de etică a IOSUD consideră necesară sancționarea învinuiților, sesizarea este transmisă mai departe la MENCȘ. Din păcate, această prevedere limitează extrem de mult posibilitatea autorităților centrale de a interveni în cazul unor derapaje academice privind tezele de doctorat, **legislația adoptată de Senatul României supralicitând autonomia universitară, într-un context deloc favorabil acestor măsuri.** Procedura este, de asemenea, complicată, întrucât, în cazul în care comisia de etică constată anumite nereguli, transmite solicitarea la MENCȘ, care la rândul său solicită CNATDCU confirmarea sau infirmarea deciziei comisiei de etică, ulterior emițându-se un ordin de ministru în acest sens, pentru ca abia apoi IOSUD să anuleze diploma în cauză. Măsurile adoptate nu vizează deloc fluidizarea procesului privind verificarea acestor nereguli, birocratizându-l în mod excesiv.

CNATDCU este golit de responsabilități prin eliminarea art. 219, alin. (1), lit. f) și g), care prevedeau că această comisie verifică respectarea cerințelor procedurale de acordare a titlului de doctor, realizând, de asemenea, o monitorizare a școlilor doctorale din România. Astfel, CNATDCU devine o structură aproape lipsită de responsabilități, ale cărei pârghii instituționale au fost limitate până la nivelul de a fi aproape eliminate. Susținerea publică a tezei de abilitare se va face în fața unei comisii de specialitate numite de Senatul universitar sau de Prezidiul Academiei Române, CNATDCU pierzându-și apanajul și în acest registru. Această modificare se înscrie în contextul în care Senatul universitar, respectiv Prezidiul Academiei Române au devenit principalii factori decizionali în privința proceselor ce țin de funcționarea școlilor doctorale. Prin eliminarea art. 300, alin. (4)¹ nu mai există nicio prevedere referitoare la conținutul și modalitatea de depunere a dosarului de abilitare, care va fi acordat printr-o hotărâre a Senatului universitar/Prezidiului Academiei Române.

Sanțiunile pe care MENCȘ le putea acorda în cazul abaterilor de la normele de etică universitară se regăsesc, totuși, în conținutul proiectului de lege, aplicarea lor fiind, însă, acum la latitudinea instituțiilor de învățământ superior în care activează sau au activat coordonatorul de doctorat, respectiv studentul doctorand. De asemenea, aplicarea aceluiași sancțiuni revin și în sarcina CNECSDTI, în condițiile în care este dificil de sesizat această instituție în urma adoptării noii legislații.

Proiectul de lege a intrat pe ordinea de zi a forului legislativ decizional, Senatul României, la mai puțin de 24 de ore de la adoptarea sa în unanimitate în *Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport*. Graba cu care s-a procedat la dezbaterile acestui proiect de lege ridică semne serioase de întrebare, în contextul în care în Senatul României există șase proiecte legislative de modificare a Legii Educației Naționale nr. 1/2011. De asemenea,

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

cel puțin patru ordonanțe de urgență privind modificarea LEN din ultimii ani nu au fost luate în dezbateri în Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a Senatului României. Vom face referire în *tabelul de mai jos* la cele mai importate patru ordonanțe de urgență ale Guvernului care au modificat Legea Educației Naționale (OUG nr. 92/2012, OUG nr. 117/2013, OUG nr. 49/2014 și OUG nr. 94/2014) pentru a exemplifica modul în care Parlamentul a tratat alte acte legislative din aceeași sferă de interes.

În ciuda faptului că părea că există un curent favorabil pentru adoptarea în unanimitate a acestui proiect legislativ, în momentul supunerii la vot din data de **26 aprilie 2016 nu** au fost prezenți 50%+1 din numărul total de senatori, așa cum este necesar în cazul adoptării unei legi organice, fapt ce a determinat amânarea adoptării acestui act. Senatul a adoptat această lege la data de **9 mai 2016**, cu 87 de voturi „pentru” și două abțineri, fiind susținut de toate formațiunile politice prezente în Senat. Ulterior, **Președintele României, Klaus Werner Iohannis**, a anunțat în data de **19 mai 2016** că **nu va promulga această lege**, ci o va retrimite spre Parlament.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Număr Ordonanță de Urgență a Guvernului României	Data adoptării Ordonanței de Urgență de către Guvernul României	Termenul limită pentru adoptarea Legii privind aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului României în Camera Deputaților (prima camera sesizată)	Data adoptării Legii privind aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului României în Camera Deputaților	Data la care Legea privind aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului României ajunge pentru avizare la Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a Senatului României	Termenul limită pentru avizarea Legii privind aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului României în Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a Senatului României	Status
92	18.12.2012	06.03.2013 (PL-x nr. 9/2013)	05.03.2013	11.03.2013 (L55/2013)	21.05.2013	Fără aviz. Au trecut 1112 zile de la termenul limită pentru avizare în Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a Senatului României (la data de 06.06.2016)
117	23.12.2013	28.02.2014 (PL-x nr. 1/2014)	25.02.2014	03.03.2014 (L169/2014)	12.03.2014	Fără aviz. Au trecut 817 zile de la termenul limită pentru avizare în Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a Senatului României (la data de 06.06.2016)
49	30.06.2014	29.09.2014 (PL-x nr. 352/2014)	19.11.2014 – termen de adoptare depășit	24.11.2014 (L689/2014)	26.01.2015	Fără aviz. Au trecut 497 zile de la termenul limită pentru avizare în Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a Senatului României (la data de 06.06.2016)
94	30.12.2014	02.03.2015 (PL-x nr. 1/2015)	25.02.2015	02.03.2015 (L109/2015)	24.03.2015	Fără aviz. Au trecut 440 zile de la termenul limită pentru avizare în Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a Senatului României (la data de 06.06.2016)

Oprirea fenomenului „literaturii de penitenciar”

Așa cum am scris și mai sus, fenomenul deținuților care scriu „literatură științifică” în cadrul penitenciarelor astfel încât să obțină o reducere a perioadei de detenție a luat o amploare extraordinară în ultimii ani. Totuși, Ministerul Justiției a decis combaterea acestui adevărat festival al imposturii, printr-o serie de măsuri luate la începutul anului 2016.

Publicarea la data de **8 ianuarie 2016** de către portalul *Republica.ro* a listei profesorilor universitari care au girat „lucrările științifice” redactate în cadrul penitenciarelor a reprezentat un pas imens în devalorizarea cadrelor didactice din învățământul superior care s-au dedat la fapte imorale din punct de vedere al eticii academice, în cea mai mare parte dintre cazuri⁸². Câteva zile mai târziu, procurorii din cadrul **Direcției Naționale Anticorupție** „s-au sesizat din oficiu cu privire la suspiciune săvârșirii infracțiunii de favorizarea făptuitorului, în modalitatea ajutorului dat unor persoane condamnate pentru infracțiuni de corupție, în scopul de a îngreuna executarea pedepselor aplicate de instanțele de judecată”.

De asemenea, DNA consideră că „mai multe cadre universitare ar fi acordat recomandări formale prin care au atestat pretinsa relevanță științifică a unor lucrări, exclusiv pe baza titlului acestora, fără a lua contact în vreun mod cu autorul lucrării și fără a cunoaște viziunea acestuia asupra temelor care urmau să fie abordate”. Mai mult decât atât, „alte cadre universitare ar fi acceptat să valideze valoarea unor lucrări și să le includă în evidența unor conferințe științifice internaționale, în condițiile în care activitatea de elaborare desfășurată de autor durase câte o oră pentru fiecare comunicare”⁸³.

În ciuda dorinței Ministrului Justiției, Raluca Prună, de a abroga **art. 96, alin. (1) din Legea nr. 254/2013**, care permitea această „epidemie de cărți scrise în închisoare”⁸⁴, articolul în cauză a fost doar **suspendat până la 1 septembrie 2016**, prin **OUG nr. 2/3 februarie 2016**. Decizia Guvernului a ținut cont și de punctul de vedere al **Consiliului Superior al Magistraturii**, care a dat aviz negativ propunerii ministrului de resort⁸⁵.

În ceea ce privește atitudinea instituțiilor de învățământ superior, primele semnale nu sunt încurajatoare. Ministrul Adrian Curaj a trimis o adresă către **Consiliul Național al Rectorilor**, în data de **11 ianuarie 2016**, prin care solicita o situație centralizată a deciziilor

⁸² Raluca, Ion, *EXCLUSIV. Lista profesorilor universitari și a editurilor care au girat „lucrările științifice” scrise de deținuți în pușcării*, *Republica.ro*, articol disponibil la pagina web <http://republica.ro/exclusiv-lista-profesorilor-universitari-c-i-a-editurilor-care-au-girat-zlucrarile-c-tiinc-ifice-scrise>

⁸³ *Comunicat de presă DNA*, articol disponibil la pagina web <http://www.pna.ro/comunicat.xhtml?id=7037>

⁸⁴ *Articolul privind reducerea pedepselor pentru deținuții care publică lucrări științifice, suspendat până la 1 septembrie*, Știrile TVR, articol disponibil la pagina web http://stiri.tvr.ro/articolul-privind-reducerea-pedepselor-pentru-de--inu--ii-care-publica-lucrari---tiin--ifice--suspendat-pana-la-1-septembrie_70283.html#sthash.VigZsb9K.dpuf

⁸⁵ CSM a dat aviz negativ pentru abrogarea articolului privind lucrările științifice ale deținuților / Bordea: Renunțarea la reducerea pedepselor poate crea mai mult rău / Raluca Pruna: Eu am sa merg in continuare pe abrogare, *Hotnews.ro*, articol disponibil la pagina web <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-20757756-bordea-csm-renuntarea-reducerea-pedepselor-pentru-lucrari-stiintifice-poate-crea-mai-mult-rau.htm>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

luate de universități în urma publicării listelor cu cadrele didactice universitare care au girat academic lucrările deținuților. Ministrul Educației Naționale și Cercetării Științifice semnală că acest fenomen „poate aduce atingere gravă integrității și prestigiului universităților românești”.

De asemenea, MENCȘ, prin Secretarul de Stat Gigel Paraschiv a trimis o nouă adresă, la data de **9 februarie 2016**, prin care cerea CNR o poziționare referitoare la „disponibilitatea instituțiilor de învățământ superior, prin structurile acestora [...] de a evalua validitatea științifică a temei alese de către persoane de a realiza lucrarea propusă” și „disponibilitatea instituțiilor de învățământ superior, prin aceleași structuri, de a evalua și stabili caracterul de lucrare științifică a lucrărilor finale elaborate de către persoanele private de libertate”.

Răspunsul Consiliului Național al Rectorilor a venit în data de **11 februarie 2016**, fiind unul mai mult decât rezervat. În urma opiniilor primite de la **43 de universități**, răspunsul CNR are câteva concluzii deloc respectabile pentru universitățile românești. Spre exemplu, se subliniază că „în prezent, legislația în vigoare nu stabilește niciun fel de relație juridică între instituțiile de învățământ superior și penitenciare, ori între instituțiile de învățământ superior și persoanele private de libertate care aleg să desfășoare activități cu caracter științific”, în ciuda faptului că există o legătură evidentă, chiar dacă indirect, între universități și deținuți, prin intermediul cadrelor didactice universitare. Această legătură este indisolubilă întrucât titlul academic nu poate fi abandonat odată ce persoana în cauză a părăsit porțile instituției de învățământ superior unde lucrează.

Se menționează, de asemenea, că „evaluarea de către instituțiile de învățământ superior a potențialului persoanelor private de libertate de a elabora lucrări cu caracter științific este foarte greu de realizat, atât din punct de vedere practic, cât și legal, cu excepția situațiilor în care persoanele în cauză au avut o relație instituțională relevantă cu respectiva universitate, întrucât nu există nicio posibilitate reală ca acestea să fie supuse tipurilor de examene, teste sau alte evaluări administrate și gestionate de către universități”. Este greu de crezut că în urma studierii parcursului academic și al CV-ului unui deținut, un cadru universitar nu poate să deducă potențialul științific al respectivei persoane.

Sugestiv este paragraful care precizează că „instituțiile de învățământ superior nu își asumă să se implice în procesul de elaborare în penitenciare a lucrărilor cu caracter științific și nici în ceea ce privește identitatea persoanei private de libertate care a realizat respectiva lucrare”.

Un **prim caz de plagiat anchetat în ceea ce privește literatura de penitenciar** îl reprezintă urmărirea penală a lui George Copos de către Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București, la solicitarea Administrației Naționale a Penitenciarelor. Copos este acuzat de fals în acte, participație improprie la abuz în serviciu și infracțiuni la legea dreptului de autor. Procurorii consideră că prin publicarea „lucrării științifice” *Alianțe matrimoniale în politica principilor români din Țara Românească și Moldova*, acesta și-a însușit o lucrare a unui alt autor, Cătălin Parfene, cu scopul de a beneficia de o reducere cu 30 de zile a pedepsei, în contextul în care teza de disertație a lui Parfene a fost coordonată de același profesor care a

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

girat și pentru lucrarea lui Copos, prof. univ. dr. Stelian Brezeanu de la Facultatea de Istorie a Universității din București.

Faptul că ani la rând un număr impresionant de cadre didactice universitare au girat lucrări de o calitate științifică mai mult decât îndoielnică și cu secțiuni întregi copiate, precum și faptul că universitățile nu au adoptat o poziție mai critică față de acest fenomen, chiar și după reacția deosebit de virulentă a opiniei publice, ne îndreptățește să credem că există o acceptare tacită a acestui fenomen, lucru deloc liniștitor și care dăunează grav imaginii sistemului de învățământ superior românesc.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Concluzii și propuneri ale variantei revizuite și adăugite a analizei (la data de 06.06.2016)

Cadrul legislativ elaborat inițial de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice în urma activității grupului de lucru, a reprezentat un pas înainte în vederea soluționării unor probleme acute ale sistemului, precum funcționarea școlilor doctorale și oprirea fenomenului plagiatelor. Totuși, considerăm că **Guvernul României s-a pripit adoptând Hotărârea de Guvern nr. 134 din 2 martie 2016 înainte de expirarea termenului legal pentru dezbatere publică și considerăm că era mult mai oportun ca tot pachetul legislativ referitor la aceste aspecte să fi fost adoptat deodată**, nu în mai multe etape, **în urma unei ample consultări publice**. În schimb, considerăm că **modificările aduse Legii Educației Naționale nr. 1/2011 de către Parlamentul României în ultimele luni sunt un mare pas înapoi în lupta împotriva plagiatelor și pentru consolidarea eticii academice și imaginii sistemului universitar românesc**.

ANOSR condamnă modul în care Parlamentul României consideră necesar să legifereze în domeniul educației. Nu există un set de valori sau o modalitate transparentă și care să ofere predictibilitate sistemului. De asemenea, Comisiile pentru învățământ, știință, tineret și sport din Parlamentul României dovedesc încă o dată că lucrează în funcție de anumite interese partinice sau sistemice, așa cum a fost cazul și în ceea ce privește proiectul de lege privind adoptarea OUG nr. 4/2016, care a fost pur și simplu ciuntit și denaturat total, într-o grabă cu totul neobișnuită.

De asemenea, constatăm cu tristețe că în mediul universitar românesc nu există un curent de opinie ferm, al instituțiilor de învățământ, care să susțină o reformă profundă în ceea ce privește organizarea și funcționarea școlilor doctorale. Din păcate, prea puține voci s-au arătat interesate în a modifica situația actuală și a aduce îmbunătățiri semnificative în acest domeniu, respectiv de a crește prestigiul internațional al instituțiilor de învățământ superior din România.

Școlile doctorate din România trebuie să treacă de urgență printr-un proces de evaluare comprehensivă, realizată în parteneriat cu specialiști internaționali. Faptul că acestea funcționează fără a fi fost evaluate la o distanță de cinci ani de la intrarea în vigoare a Legii Educației Naționale nr. 1/2011 **reprezintă încă o dovadă a haosului în care a fost guvernat sistemul educațional în ultimii ani**.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

În acest context, **ANOSR susține în continuare integrarea următoarelor propuneri în cadrul modificărilor legislative survenite în acest domeniu:**

- **Transparență totală în procesul de acordare a titlurilor academice (licență, masterat, doctorat, titluri didactice, de abilitare):**
 - **Platformă online:**
 - Operaționalizarea uneia dintre platforme online existente care să înglobeze toate informațiile referitoare la facultăți și școli doctorale, precum și materiale informative cu privire la plagiat, scriere academică, respectiv etică și deontologie profesională în mediul universitar.
 - Platforma ar trebui să indexeze toate lucrările de **licență, masterat și doctorat** realizate în universitățile acreditate din sistemul de învățământ superior românesc, încă din momentul în care ele sunt depuse pentru susținere, fără ca autorii acestor lucrări să cedeze proprietatea intelectuală asupra acestor lucrări.
 - În cadrul platformei ar trebui să fie integrat un software anti-plagiat care să fie racordat la multiple baze de date internaționale (modelul ANELIS+), în vederea realizării unei interogări cât mai aprofundate.
 - Rapoartele de similitudini referitoare la lucrările studenților, indiferent dacă sunt de licență, master sau doctorat, ar trebui să fie publice alături de lucrare, atât pe platforma online, cât și în bibliotecile unde sunt păstrate aceste lucrări.
 - Fiecare universitate ar urma să publice pe site-ul IOSUD care sunt software-urile utilizate în vederea elaborării rapoartelor de similitudini.
 - Anunțul susținerii publice a tezei de licență/masterat/doctorat/abilitare ar trebui să fie afișat, pe lângă site-ul facultății/IOSUD, și pe site-ul platformei naționale. De asemenea, acesta ar trebui afișat și la secretariatul facultății/IOSUD, precum și la biblioteca universității, la secțiunea unde pot fi studiate tezele candidaților.
 - Platforma națională ar trebui să poată fi accesată în mod gratuit de oricine este interesat.
 - **Comisii universitare de etică și deontologie profesională:**
 - Instituțiile de învățământ superior ar trebui să fie obligate să publice pe site-urile proprii componența și toate hotărârile luate de Comisiile de etică, fundamentarea acestora și de minutele/procese verbale ale ședințelor care au condus la respectiva decizie.
 - **Consilii naționale cu atribuții în domeniul eticii:**
 - Publicarea tuturor informațiilor referitoare la activitatea acestor consilii pe site-urile proprii (componență, procese verbale/minute de la

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

ședință, decizii, rapoarte etc.). Realizarea unui site pentru CEMU unde să fie postate informații despre activitatea și deciziile acestui consiliu.

- **Sistem de sancțiuni clar și ușor de aplicat în situațiile în care se constată încălcări ale normelor de etică și integritate academică:**

- **Pentru școlile doctorale:**

- Suspendarea dreptului de a înmatricula noi studenți doctoranzi pentru orice școală doctorală în care a fost depistat un caz de plagiat, până la clarificarea situației.
- Desființarea școlilor doctorale în care au fost înregistrate cel puțin trei cazuri de plagiat dovedite. IOSUD din acea universitate nu va mai avea dreptul de a organiza o școală doctorală în domeniul respectiv timp de cinci ani.

- **Pentru persoanele în privința cărora se dovedește că au plagiat în redactarea unor lucrări științifice:**

- Retragerea titlului academic obținut prin fraudă.
- Restituirea tuturor sumelor bănești obținute din sporuri sau promovare profesională datorată unei lucrări academice plagate.
- Principiul conform căruia „*judicata etică nu este determinată temporal*” trebuie să prindă o concretețe suplimentară în legislație.
- Măsurile ce se vor lua trebuie să ia în considerare art. 15, alin. (2) din Constituția României prevede că „*legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile*” și să fie coroborate cu legislația penală în vigoare.
- MENCȘ trebuie să găsească mijloacele legale prin care, în cazul în care se descoperă fapte care ar putea atrage retragerea unui titlu academic, instituțiile abilitate în acest sens să poată emite o dispoziție de retragere ale cărei prevederi să producă efecte juridice imediate.
- Excluderea definitivă din comunitatea academică a aceloră despre care s-a dovedit că au plagiat în redactarea unor lucrări științifice.
- Eliminarea posibilității de a renunța de bună voie la un titlu academic obținut.

- **Pentru cadrele didactice care coordonează lucrări plagate:**

- În ceea ce privește sancțiunile ce se aplică în cazul cadrelor didactice care au încălcat normele de etică universitară, legislația de resort și legislația muncii trebuie armonizate, astfel încât să nu existe cazuri în care unui cadru didactic să i se aplice sancțiuni în baza legislației privind învățământul superior, care ulterior să fie anulate în baza unor sentințe judecătorești pe motivul nerespectării Codului muncii.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

- Art. 249, alin. (2) din Codul muncii, care prevede că „pentru aceeași abatere disciplinară se poate aplica numai o singură sancțiune”.
- Art. 252, alin. (1) din Codul muncii, care prevede că „angajatorul dispune aplicarea sancțiunii disciplinare printr-o decizie emisă în formă scrisă, în termen de 30 de zile calendaristice de la data luării la cunoștință despre săvârșirea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de 6 luni de la data săvârșirii faptei”.
- Excluderea definitivă din comunitatea academică a coordonatorilor care au supervizat și girat cu bună știință redactarea unor lucrări plagiate.
- **Clarificări suplimentare pentru membrii comisiilor de etică:**
 - Este important de reglementat un cadru general al situațiilor în care un membru al Comisiei de etică sau o persoană din conducerea universității, indiferent de nivel, este suspectată de astfel de derapaje. Considerăm important ca în acele situații să fie invitați pentru analiza cazului profesori cu experiență și prestigiu moral din alte centre universitare, inclusiv din plan extern, alături de un delegat CNATDCU/CNECSTDI/CEMU din alt centru universitar.
- **For de apel/control național independent de orice imixtiune politică:**
 - Constituirea unui consiliu/comisii, sau restructurarea uneia deja existente, care să fie independent/ă și care să se bucure de o autoritate morală și un prestigiu academic incontestabil, care să evalueze posibilele cazuri de plagiat/contestații la deciziile comisiilor universitare de etică și care să beneficieze de mecanisme legale prin care să poată obliga universitățile să retragă titlul de licențiat, absolvent de master sau doctor, în cazul în care consiliul la care facem referire va da un verdict în acest sens.
 - Procedura de selecție a membrilor comisiei/consiliului ar trebui să fie una clară și explicită, urmând ca principalii actori în domeniul educațional să fie consultați.
 - Din acest consiliu ar trebui să facă parte și experți străini/din diaspora.
 - Componența acestui consiliu nu ar trebui să poată fi modificată prin decizii politice, ci doar respectând criterii clare și transparente.
- **Eficientizarea activității consiliilor naționale care au prerogative referitoare la etică și integritate academică:**
 - Este vital pentru buna funcționare a comisiei ca din fiecare dintre aceste structuri să facă parte cel puțin un student-doctorand, la propunerea

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

federațiilor naționale studentești care și-au asumat reprezentarea acestei categorii și care au depus o activitate consistentă în acest sens.

- Este necesară definirea exactă a criteriilor și modalităților de selecție pentru CNECSTDI și CEMU, pornind de la modelul CNADTCU. Considerăm de bun augur introducerea unor specificații precum „standarde obligatorii de etică”, „*minim de excelență academică*” sau „*probitate profesională*”, însă în temeiul istoricului acestor consilii, acești termeni pot fi interpretați, astfel încât există un risc serios ca, interpretând în manieră proprie, decidenții să aleagă persoane care nu se încadrează în spiritul acestor criterii. Trebuie identificate mecanisme prin care influența politică să fie total îndepărtată de procesul de selecție a membrilor acestor structuri. De asemenea, toate aceste structuri ar trebui să conțină și reprezentanți străini sau din diaspora.
- Considerăm în continuare, în baza istoricului activității desfășurate de CNADTCU, CNECSTDI și CEMU, că **aceste comisii pot fi comasate** în una sau maximum două structuri, întrucât au atribuții asemănătoare pe alocuri, fapt care determină disfuncționalități în sistem.

- **Evaluarea tuturor școlilor doctorale:**

- Clarificarea prevederilor privind modul în care funcționează școlile doctorale. Înființarea, monitorizarea și evaluarea acestora trebuie realizată în baza unei metodologii **naționale** clare, care să conțină un capitol însemnat referitor la problemele de integritate și etică academică.
- Procesul de evaluare al școlilor doctorale să debuteze cel mai târziu în toamna anului 2016, pentru a se putea finaliza într-un timp cât mai scurt. Considerăm că Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământului Superior (ARACIS) este autoritatea cea mai competentă să gestioneze acest proces, având infrastructura necesară pentru derularea unor procese de evaluare.
- În evaluarea școlilor doctorale trebuie să fie implicați obligatoriu și experți internaționali.
- Înăsprirea condițiilor privind abilitarea conducătorilor de doctorat și evaluarea acestora periodic, în conformitate cu exigențele internaționale în domeniu, de comisii din care să facă parte și evaluatori străini, conform unor standarde stabilite la nivel național.
- Eliminarea art. 140, alin. (4), (4¹) și (4²) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, adoptate prin OUG nr. 49/2014, care sunt în contradicție cu prevederile art. 140, alin. (6), lit. a), care specifică faptul că doctoratele de tip științific pot fi realizate doar la forma cu frecvență, spre deosebire de cele profesionale.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

- **Dezvoltarea de mecanisme de prevenție a fenomenului de plagiat:**
 - Introducerea unor cursuri de etică și scriere academică obligatorii pentru toți studenții, indiferent de programul de studii urmat, care să se desfășoare în anul I, semestrul I.
 - Distribuirea în rândul studenților de materiale informative cu privire la normele de etică academică încă din momentul admiterii într-un ciclu de învățământ superior.
 - Organizarea unor sesiuni de informare pentru studenți cu privire la normele de etică academică în primele două săptămâni de la începutul fiecărui an universitar.
 - Integrarea elevilor din anii terminali ai învățământului preuniversitar în cadrul acestui proces. Aceștia vor fi informați cu privire la probleme de etică intelectuală/academică, în cadrul orelor de dirigiență și discipline socio-umane (ex. filosofie).
 - Încurajarea elevilor și studenților să utilizeze software-uri de depistare a plagiatului, în scop preventiv, pentru a-și verifica lucrările. Acestea trebuie să fie puse la dispoziție, fie de către MENCȘ, fie de către universități, în regim gratuit. De asemenea, într-un program pilot, pot fi implementate aceste software-uri în cadrul liceelor, pentru a se testa eficiența lor și modul în care se raportează elevii și profesorii din învățământul preuniversitar la aceste mecanisme de prevenire a fraudei academice.
 - Elaborarea unei metodologii-cadru pentru prevenirea, depistarea și sancționarea plagiatelor de către universități, în cazul altor lucrări decât cea de doctorat.

- **Eliminarea posibilității deținuților de a mai putea elabora lucrări științifice în vederea eliberării condiționate înaintea termenului**
 - Abrogarea art. 96, alin. (1), lit. f) al Legii nr. 254 din 19 iulie 2013.

- **Reacreditarea tuturor editurilor:**
 - Demararea unui proces de evaluare și reacreditare a tuturor editurilor existente.
 - Retragerea acreditării CNCSIS pentru editurile care au publicat lucrări lipsite de orice valoare științifică, în special în favoarea unor deținuți pentru a-și reduce pedepsele.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Anexă – O cronologie a descoperirii fenomenului de plagiat la nivel înalt în România, precum și a măsurilor luate pentru oprirea acestor practici

13 martie 2009 – Jurnalista Ondine Gherguț publică în România Liberă un material despre o rețea prin care mai mulți generali, printre care și Gabriel Oprea, ar înlesni obținerea de titluri universitare (inclusiv de doctor) contra unor sume de bani.

8 mai 2012 – A doua zi după investirea sa în funcție, Ioan Mang, ministrul educației de la acel moment, este acuzat că ar fi plagiat două lucrări științifice. Suspiciunile se confirmă în zilele următoare, provocând demisia ministrului la data de 15 mai 2012. Premierul României și ministrul educației au încercat să se eschiveze legislației în vigoare și au solicitat o comisie din partea Academiei Române pentru a da un verdict în acest sens. Nu a mai fost cazul.

18 mai 2012 – Prim-procurorul României de la acel moment, Laura Codruța Kövesi, este acuzat că ar fi plagiat teza de doctorat. Acuzațiile vor fi infirmate ulterior.

8 iunie 2012 – Componenta CNECSDTI este modificată exact în ziua în care era pe rol cazul ministrului educației. Președintele Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică (ANCS), Dragoș Ciuparu, în subordinea căreia se afla Consiliul Național de Etică, își dă demisia câteva zile mai târziu, consternat de această decizie.

18 iunie 2012 – Revista *Nature* publică un articol în care Primul-ministru al României, Victor Viorel Ponta, este acuzat că ar fi copiat câteva secțiuni importante din teza sa de doctorat, din alte lucrări. Informația este preluată imediat și de *Frankfurter Allgemeine Zeitung* și, ulterior, de cele mai importante publicații de pe întreg mapamondul. Acuzațiile apar într-un context politic intern sensibil.

21 iunie 2012 – Ministrul interimar al educației, Liviu Marian Pop, declară că Consiliul Național de Etică ar trebui trecut în subordinea Parlamentului României.

28 iunie 2012 – Decanul Facultății de Drept din cadrul Universității din București, Flavius Baias, și-a dat demisia, după ce, cu o zi înainte, Consiliul facultății a decis să nu analizeze acuzațiile de plagiat aduse tezei de doctorat redactată de Primul-ministru al României.

29 iunie 2012 – CNATDCU decide că Primul-ministru al României a plagiat cel puțin 85 de pagini din teza sa de doctorat. Totuși, decizia este invalidată întrucât cu o zi înainte regulamentul de funcționare și membrii acestei comisii sunt schimbați prin OMECT nr. 4608/2012, decizii care se vor afla doar în timpul ședinței membrilor CNATDCU.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

3 iulie 2012 – Comisia de Matematică din cadrul CNATDCU consideră revocarea consiliului general al CNADTCU ca fiind „o imixtiune inacceptabilă a politicului în domeniul academic”. O zi mai târziu, și comisia de Chimie și Inginerie Chimică se alătură acestui demers.

16 iulie 2012 – O comisie din cadrul CNECSDTI stabilește că Primul-ministru al României nu a plagiat teza de doctorat, decizie însoțită de consiliu la data de 18 iulie 2012.

17 iulie 2012 – Comisia de Etică a Universității din București, instituția de învățământ superior în care Primul-ministru al României și-a susținut teza de doctorat, stabilește că această lucrare este un plagiat, fără a putea produce efecte juridice.

26 iulie 2012 – Este modificată componența CNECSDTI prin OMECT nr. 4835/2012. Până în 6 septembrie 2012, patru membri au renunțat la această calitate.

5 septembrie 2012 – CNECSDTI hotărăște că fostul ministru al educației, Ioan Mang, acuzat în mai 2012 de plagiat, a săvârșit această faptă. Hotărârea este publicată pe site-ul consiliului doar la finalul anului 2014.

18 octombrie 2012 – Universitatea din București a trimis Ministerului Educației rapoartele privind plagiatul Primului-ministru al României și a cerut să „se ia măsurile ce se impun”. La data de **28 noiembrie 2012**, ministrul educației, Ecaterina Andronescu, declară că „legea nu mi dă competența de retrage titlul de doctor”.

7 decembrie 2012 – Ministrul educației, Ecaterina Andronescu, este acuzat că ar fi coordonat un volum de lucrări științifice care ar fi plagiat alte lucrări, conform lui Ștefan Vlaston și celor de la *Integru.org*. La data de **4 februarie 2013**, directorul Institutului de Fizica Materialelor, unul dintre principalii contestatari ai volumului, a demisionat.

20 martie 2013 – Ministerul educației a respins raportul Universității din București cu privire la suspiciunile de plagiat ale tezei de doctorat a Primului-ministru al României, avizând favorabil raportul Consiliului Național de Etică.

21 mai 2013 – Parchetul General a decis să nu înceapă cercetarea penală în cazul plagiatului presupus al tezei de doctorat redactată de primul-ministru.

27 decembrie 2013 – Scriitorul George Stanca este primul condamnat penal din România pentru un caz de plagiat. Va fi pedepsit cu un an de închisoare cu suspendare.

5 februarie 2014 – Secretarul de stat pentru învățământul preuniversitar din MECȘ, Ștefania Duminică, este acuzată de jurnalistul Robert Turcescu că ar fi plagiat integral lucrarea de dizertație. Comisia de etică a Universității din București s-au autosesizat în acest caz pe data de **7 februarie 2014**, stabilind pe **21 februarie 2014** că aceasta a plagiat integral o lucrare

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

asemănătoare din 2008. Ea va fi demisă de Primul-ministru al României, Victor Viorel Ponta, trei zile mai târziu.

16 decembrie 2014 – Primul-ministru al României își manifestă intenția de a renunța la teza de doctorat, într-o scrisoare adresată Universității din București. Aceasta din urmă declară ca va întreprinde toate măsurile necesare în acest sens.

19 decembrie 2014 – Un nou scandal de plagiere a tezei de doctorat izbucnește. De data aceasta este vorba de Primarul municipiului Craiova, Lia Olguța Vasilescu. În aceeași zi, fostul ministru al educației, Mihnea Costoiu, recunoaște că acuzațiile care au vizat predecesorul său din vara anului 2014, acuzat că ar fi plagiat, s-au adevărit prin verdictul Consiliului Național de Etică.

30 decembrie 2014 – Guvernul României adoptă OUG nr. 94/2014, publicată în Monitorul Oficial în aceeași zi, prin care modifică prevederile legislative referitoare la titlul de doctor, adăugând posibilitatea ca posesorul acestui titlu să poată renunța la acesta în cazul în care își manifestă această intenție.

23 iunie 2015 – Comisia de Etică a Universității din București este sesizată în privința unui posibil plagiat a tezei de doctorat susținută de ministrul de interne la acea dată, generalul Gabriel Oprea. Hotnews.ro va prezenta o serie de articole care aprofundează această temă.

8 iulie 2015 – Consiliul Național de Etică stabilește că teza de doctorat a ministrului de interne nu a fost un plagiat. CNECSDTI deliberează acest caz într-un timp record (16 zile), publicând decizia finală pe site intercalat între decizii mai vechi, pentru a fi mai greu accesibilă.

11 august 2015 – Jurnalista Emilia Șercan începe să publice o serie de articole în care demonstrează că mai multe persoane de notorietate publică (Primarul Sectorul 2 din București, Neculai Onțanu, avocatul Primului-ministru al României, fostul ministru al apărării, Mihai Stănișoară, sau primul adjunct al Procurorului General al României, Bogdan Licu) au avut teze de doctorat plagiate, coordonate de ministrul de interne aflat în funcție la acel moment, Gabriel Oprea.

25 noiembrie 2015 – Proaspăt numitul ministru de interne, Petre Tobă, este acuzat, într-un articol semnat de jurnalista Emilia Șercan pe platforma Pressone.ro, că ar fi plagiat 250 de pagini din teza de doctorat. Ministrul respinge acuzațiile.

3 decembrie 2015 – Este publicat Ordinul de Ministru prin care era revocat Consiliul Național de Etică, îngreunându-se procesul de cercetare a potențialului caz de plagiat în ceea ce îl privește pe ministrul de Interne.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

11 decembrie 2015 – Este înființat de către MENCS, grupul de lucru în vederea „clarificării cadrului instituțional și normativ privind controlul calității tezelor de doctorat”.

8 ianuarie 2016 – Republica.ro publică lista profesorilor universitari care au girat „lucrările științifice” ale deținuților, redactate în penitenciarele românești.

11 ianuarie 2016 – Ministrul educației, Adrian Curaj solicită Consiliului Național al Rectorilor o situație centralizată a deciziilor luate de universități în urma publicării listelor cu cadrele didactice universitare care au girat academic lucrările deținuților, reiterată ulterior printr-o adresă din 9 februarie 2016.

12 ianuarie 2016 – Direcția Națională Anticorupție se sesizează din oficiu „cu privire la suspiciune săvârșirii infracțiunii de favorizarea făptuitorului, în modalitatea ajutorului dat unor persoane condamnate pentru infracțiuni de corupție, în scopul de a îngreuna executarea pedepselor aplicate de instanțele de judecată”.

19 ianuarie 2016 – Guvernul României adoptă OG nr. 2/2016. pentru modificarea *Legii nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare*. Modificările vizau limitarea atribuțiilor CNECSDTI, respectiv consolidarea atribuțiilor CNADTCU.

3 februarie 2016 – În ciuda dorinței manifestate de ministrul Justiției cu privire la abrogarea art. 96, alin. (1) din Legea nr. 254/2013, care permitea deținuților să obțină zile de libertate în schimbul elaborării unor lucrări științifice, acest articol este doar suspendat de Guvernul României până la data de 1 septembrie 2016, prin OUG nr. 2/2016.

5 februarie 2016 – Cristian Bușoi, europarlamentar și potențial candidat la Primăria Municipiului București, este acuzat, printr-un articol semnat de un ONG numit *Institutul pentru Modernizarea Educației*, că ar fi plagiat teza de doctorat. Printre autorii copiați se numără și Andrei Țăranu sau Alina Mungiu Pippidi. Bușoi a negat aceste acuzații. România Curată sesizează comisia de etică a Universității de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara la data de **9 februarie 2016**, iar aceasta anunță că a început cercetările în data de 17 februarie 2016.

10 februarie 2016 – MENCS publică proiectul de Ordonanță de Urgență privind modificarea și completarea Legii Educației Naționale nr. 1/2011, care viza modificări ale legislației de resort, în acord cu recomandările realizate de grupul de lucru constituit la nivel ministerial în acest sens.

11 februarie 2016 – Consiliul Național al Rectorilor se delimitează de subiectul lucrărilor științifice redactate în închisori, precizând că „în prezent, legislația în vigoare nu stabilește niciun fel de relație juridică între instituțiile de învățământ superior și penitenciare, ori între

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

instituțiile de învățământ superior și persoanele private de libertate care aleg să desfășoare activități cu caracter științific”.

14 februarie 2016 - MENCȘ publică proiectul de Hotărâre de Guvern privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 681/2011 privind aprobarea *Codului studiilor universitare de doctorat* care viza modificări ale legislației de resort, în acord cu recomandările realizate de grupul de lucru constituit la nivel ministerial în acest sens.

2 martie 2016 – Guvernul României adoptă HG nr. 134/2016 privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 681/2011 privind aprobarea *Codului studiilor universitare de doctorat*, într-o formă substanțial diferită față de propunerea înaintată inițial în dezbateră publică. Este adoptată și OUG nr. 4/2016, care modifică Legea Educației Naționale nr. 1/2011, în acord cu prevederile actului normativ menționat anterior

18 martie 2016 - MENCȘ lansează în dezbateră publică *Regulamentul de organizare și funcționare a CNATDCU*.

22 martie 2016 – În ședința *Comisiei pentru învățământ, știință, tineret și sport a Camerei Deputaților* se modifică substanțial prevederile proiectului de lege pentru aprobarea OUG nr. 4/2016.

24 martie 2016 – Ministrul educației a adoptat noul Regulament de organizare și funcționare al CNATDCU a fost adoptat prin OMENCȘ nr. 3482/2016.

6 aprilie 2016 – Camera Deputaților adoptă proiectul de lege pentru aprobarea OUG nr. 4/2016.

22 aprilie 2016 – Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice publică componența comisiilor de selecție a membrilor CNATDCU.

25 aprilie 2016 – *Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a Senatului României*, reunit în ședință, continuă procesul de ciuntire a cadrului legislativ elaborat de MENCȘ în ceea ce privește funcționarea școlilor doctorale.

26 aprilie 2016 – În Senatul României este supus la vot adoptarea proiectului de lege pentru aprobarea OUG nr. 4/2016, în forma sa revizuită de Parlament, la mai puțin de 24 de ore de la adoptarea sa în Comisia de specialitate a proiectului. Nu este întrunit cvorumul necesar pentru modificarea unei legi organice.

9 mai 2016 – Senatul României adoptă proiectul de lege pentru aprobarea OUG nr. 4/2016 cu o largă majoritate.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
Românie
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

16 mai 2016 – George Copos este urmărit penal în cazul uneia dintre cele cinci lucrări științifice elaborate în perioada de detenție. În aceeași zi, Președintele României anunță că nu va promulga proiectul de lege pentru aprobarea OUG nr. 4/2016

17 mai 2016 – Sunt publicate primele propuneri privind componența comisiilor de specialitate CNADTCU.

30 mai 2016 – Primarul Sectorului 3, Robert Negoită, este suspectat de către jurnalista Emilia Șercan că ar fi plagiat integral teza de doctorat.

31 mai 2016 – Președintele României semnează cererea de reexaminare a *Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011*.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
Românie
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223